יודען, געדענקט די רדיפות אויף אייערע ברידער אין דייטשלאנד

Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

NAJER FOLKSBLAT

פרייז 15 גראשען

היינט 8 זייטען

נייער פאלקסבלאט

№ 69 | Łódź, Sroda, 21 marca 1934 r. | צוועלפטער יאהרגאנג | לאדז, מיטוואך, ה' ניסן תרצ"ד | № 69

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71

פולק. סלאוועק ביים מלוכה־פרעזידענט

פרעזעס סלאוועק אלס פרעמיער. — גענ. סאסנקאווסקי זאל ווערען קריגס־מיניסטער. — מארשאל פילסודסקי זאל נעהמען אורלויב. — פולק. קאץ זאל ווערען פינאנץ־מיניסטער. — ס'וועט געשאפען ווערען א בודושעט־מיניסטעריום

וו א ר ש א, 20 (ספ. טעל.)

דער מלוכה־פרעזידענט האט היינט אויפגענומען אין שלאס אויף א לענגערען געשפרעך דעם פרעזעס פון „בעבע"־קלוב פולק. סלאוועק.

אין די פאליטישע קרייזען האלט מען, אז בעת'ן געשפרעך איז בעריהרט געווארען די פראגע פון די קאנסטיטוציע־ענדערונגען און דער רעקאנסטרוקציע פון קאבינעט.

אין מבול פון די פערשידענע קאנדידאטורען אויף דער טעקע פון פרעמיער, איז נעכטען ווידער אנגערופען געווארען דער נאמען פון פרעזעס סלאוועק. אין קאבינעט פון פרעזעס סלאוועק וואלט אלס קריגס־מיניסטער בעשטימט געווארען דער גענ. סאסנקאווסקי, ווייל דער מארשאל פילסודסקי, וועלכער איז איבערמידעט, וואלט גענומען אורלויב אויף עטליכע חדשים. ס'זאל דעמיסיאנירען דער ארבייטס־מיניסטער הוביצקי, און אויף זיין ארט זאל קומען דער וויצע־מיניסטער פיעסטזשינסקי.

די צענטראל־מאכט וויל רעארגאניזירען דאס פינאנץ־מיניסטעריום אויף 2 בעזונדערע מיניסטעריומס: א פינאנץ־מיניסטעריום און א בודושעט־מיניסטעריום. פינאנץ־מיניסטער זאל ווערען פולק. קאץ, ווייל דער מינ. זאוואדזקי זאל ווערען פרעזעס פון „באנק־פאלסקי". די סיטואציע וועט קלאר ווערען, ווען מארשאל פילסודסקי וועט צוריקקומען פון ווילנא.

באיקאט־אקציע געגען דייטשלאנד

פון א רייהע גרויסע אמעריקאנער פירמען

נ י ו־י א ר ק, 20 (טעלעפאניש דורך יט"א)

נאכדעם ווי דאס גרויסע ווארענהויז מייס, האט אפגעשטעלט איהר איינקויפען אין דייטשלאנד, האט דאס זעלבע געטון דאס ווארען־הויז פון די געברידער גימפעל, וועלכע איז איינע פון די גרעסטע און רייכסטע פירמען.

אויך די בעקאנטע פירמע וואזלווארד, וועלכע האט הונדערטער אפטיילונגען אין אמעריקא און איירעפא, האט אפגעשטעלט די איינקויפען אין דייטשלאנד, דער דייטשער עקספארט וועט צוליב דעם האבען גרויסע הזיקות.

54 ארבייטער דער'הרג'עט געווארען

ביים אפרייסען זיך פון א סקאלע

ב ע ל ג ר א ד, 20 (ספ. טעל.)

היינט איז אין פריסטינא פארגעקומען א שרעקליכע קאטאסטראפע, ס'האט זיך אפגעריסען א סקאלע און בעגראבען הינטער זיך 60 ארבייטער, בלויז 6 ארבייטער זענען אפגעראטעוועט געווארען.

רעוויזיאניסטען ווארפען אפ דעם ארביטראזש־אורטייל פון ועד־לאומי

י ר ו ש ל י ם, 20 (ספ. טעל.)

דער ועד־לאומי האט ארויסגעטראגען דעם ארביטראזש־אורטייל וועגען דער פערטיילונג פון דער ארבייט צווישען דער הסתדרות און רעוויזיאניסטישע ארבייטער ביי די בוי־ארבייטען אין רחובות. דער ועד־לאומי האט געפסקנט, אז בעת א קאנפליקט דארף דער ארביטער זיין דער רב אין רחובות. די רעוויזיאניסטען האבען דעם אורטייל אפגעווארפען, פאדערענדיג אן אנדערען ארביטער.

געשטארבען די האלענדישע קעניגין

ל א נ ד א ן, 20 (ספ. טעל.)

פון האאג מעלדעט מען, אז נאך א קראנקהייט פון עטליכע טעג איז געשטארבען די האלענדישע קעניגין מוטער עממא.

דער צושטאנד פון דער קראנקער איז נעכטען געווען זעהר אן ערנסטער, אבער אין מערלויף פון דער נאכט איז אריינגעטרעטען א בעדייטענדע בעסערונג, 7 א זייגער אינדערפריה האט זיך אנגעהויבען די גסיסה.

דער טויט פון דער קעניגין עממא, וועלכע איז געווען זעהר פאפולער אין האלאנד האט ארויסגערופען אן אלגעמיינעם טרויער, אין קעניגליכען פאלאץ קומען אן מאסען קאנדאלענצען. דער טערמין פון דער לויה איז נאך נישט פעסטגעשטעלט געווארען.

אנגעשטרענגטע בעציהונגען אין מעמעל

צווישען דייטשלאנד און ליטע

ב ע ר ל י ן, 20 (ספ. טעל.)

דאס דייטשע אינפארמאציע־ביורא טיילט מיט פון מעמעל, אז דער ליטווישער גובערנאטאר האט מאנטאג איבערגעגעבען דעם פרעזידענט פון דירעקטאריאט שרייבער אן אולטימאטום, וועלכער פאדערט, אז דאס גאנצע דירעקטאריום זאל זיך אפזאגען פון דער מאכט ביז דינסטאג 12 א זייגער בייטאג.

שרייבער האט אפגעווארפען דעם אולטימאטום, די לאגע איז נישט אויפגעקלערט. די טעלעפאנישע פערבינדונג פון בערלין און קלייפעדא און מיט קאוונא איז איבערגעריסען געווארען.

אורטייל אין פראצעס

געגען 18 מאטראסען פון „פאלאניא"

ג ד י נ י ע, 20 (ספ. טעל.)

היינט איז ארויסגעטראגען געווארען דער אורטייל איבער 18 מאטראסען, וועלכע האבען געהאט פערשטרייקט אויף דער פוילישער שיף „פאלאניא" וועלכע איז געשטאנען אין רומענישען פארט „קאנסטאנץ". אלע 18 זענען פער'משפט געווארען אויף 100 זל. שטראף יעדער.

„פאסישע צייטונג" וועט זיך אפשטעלען

ב ע ר ל י ן, 20 (ספ. טעל.)

צוליב דער שלעכטער פינאנציעלער לאגע, זאל זיך אפשטעלען די גרויסע בערלינער צייטונג „פאסישע צייטונג".

געשטארבען א יוד פון 113 יאר

אן'אנטיילנעהמער אין פוילישען אויפשטאנד

ג ר א ד נ א, 20 (ספ. טעל.)

אין גראדנע איז פארגעקומען די לויה פון משה ראגאטשעווסקי, וועלכער איז געשטארבען אין עלטער פון 113 יאהר. ראגאטשעווסקי איז געווען אן'אנטיילנעהמער אין פוילישען אויפשטאנד פון 1863 יאהר. אין דער לויה האבען אנטיילגענומען פארשטעהער פון דער מלוכה'שער מאכט און געזעלשאפטליכע ארגאניזאציעס. דער פערבאנד א. ג. פון בערעק יאסעלעוויטש האט געהאלטען די טרויער־רעדע — וואך.

ריזיגע לוויה פון ד"ר משה זילבערפארב

עהרענכטען 9 פריה איז געשטארבען אין עלטער פון 57 יאהר דער בעוואוסטער געזעלשאפטליכער טוער און שריפטשטעלער ד"ר משה זילבערפארב.

די לעצטע יאהרען האט דער פערשטארבענער געליטען צון א שווערער הארץ־קראנקהייט, האט געמוזט צוליב דעם פערלאזען זיין אמט אלס דירעקטאר פון דער געזעלשאפט „ארט" אין פוילען און בכלל זיך אפזאגען פון געזעלשאפטליכער ארבייט און וואוינען פון אטוואצק.

מיט א פאר וואכען צוריק האט ער זיך אנגעהויבען פיהלען שלעכט און די לעצטע טעג האט ער בעקומען א רויז אויפ'ן פנים; ס'פלעגט שטייגען די טעמפעראטור. דאס שוואכע הארץ האט נישט געקאנט אויסהאלטען די הויכע טעמפעראטור און זיין לעבענספאדים איז איבערגעריסען געווארן.

* * *

משה זילבערפארב איז געבוירען געווארען דעם 7 נאוועמבער 1876 אין א רייכער חסידישער פאמיליע; האט בעקומען א רעליגיעזע דערציהונג און געלערנט תלמוד ביז 14 יאהר. שפעטער ענדיגט ער גימנאזיע און שטודירט בעמיע אין קיעווער פאליטעכניקום, מעדיצין אין בערלין און וויספרודענץ אין קיעוו; דעם טיטול דאקטאר בעקומט ער אין בערן (שווייץ).

אין יאהר 1903 גרינדעט ער די סאציאליסטישע גרופע „וואזראזשדעניע" (ווידערגעבורט), וועלכע האט אין יאהר 1906 זיך פערוואנדעלט אין דער „יודישער סאציאליסטישער פארטיי", בעקאנט אונטער'ן נאמען „סיימיסטען", סערפאוויצעס".

מיט זילבערפארבס נאמען איז פערבונדען (יאהר 1903) א גרויסע קאמפאניע פון די דייטשע סאצ. דעמ. געגען אנטיסעמיטיזם אין פרייסען.

אין יאהר 1907 ווערט זילבערפארב ארעסטירט און ארויסגעשיקט פון פעטערבורג, מיט א יאהר שפעטער ווערט ער ארעסטירט אין וויטעבסק צוליב דער פראוואקאציע פון סיימיסט ראזענבערג; ער ווערט פערמשפט ארויסגעשיקט צו ווערען אויף 3 יאהר אויפ'ן וויטען צפון, וואס ס'ווערט איהם פערביטען אויף אויסלאנד.

די רעוואלוציע פון יאהר 1917 טרעפט איהם אין קיעוו. אין נאמען פון זיין פארטיי נעמט ער אנטייל אין שטורמישען פאליטישען לעבען, בעטייליגט זיך אין שליסען דעם אפמאך פון דער צענטראלער אוקראינישער ראדע מיט דער קערענסקי־רעגירונג; שפעטער ווערט ער בעשטימט פון אלע יודישע סאציאליסטישע פארטייען (בונד־פעראייניגטע, פ. צ.) אלס מיניסטער פאר יודישע נאציאנאלע ענינים אין אוקראינע; ער בעטייליגט זיך אין אויסארבייטען דאס געזעץ וועגען נאציאנאל־פערסאנאלער אויטאנאמיע, וועלכער איז דורך דער צענטראלער ראדע אנגענומען געווארען דעם 9 יאנואר 1918. וועגען דעם דאזיגען פעריאד האט ער אנגעשריבען א בוך: דאס יודישע מיניסטעריום און די יודישע נאציאנאלע אויטאנאמיע אין אוקראינע (קיעוו, 1919).

בשעת דעניקין פערנעמט קיעוו ווערט ער ארעסטירט און איבערגעגעבען צום פעלד־געריכט; מיט גרויס מיה איז געלונגען ארויסצוראטעווען איהם פון טויט־שטראף.

אין יאהר 1921 איז ז. געקומען קיין פוילען. דא ווערט ער פארזיצער פון צ.ק. פון „ארט" פאר גאנץ פוילען, איז אויך טעטיג אין דער י.ש.א. זייענדיג מיטגליד פון דער הויפט־פערוואלטונג, פארזיצער פון פערלאג „קולטור־ליגע" און פון דער געזעלשאפט „קולטור־ליגע", איז אויך א געוויסע צייט פארזיצער פון פעראיין פון יודישע ליטעראטען און זשורנאליסטען אין ווארשא.

די לויה פון ד"ר משה זילבערפארב, וועלכע איז נעכטען פארגעקומען האט געטראגען אן אייגענארטיגען כאראקטער. ס'האבען אין איהר אנטיילגענומען אלע גרופירונגען, פון די אסימילאטארען ביז די נאציאנאלע ריכטונגען, סיי פון רעכטס און סיי פון לינקס און אויך די ווירטשאפטליכע ארגאניזאציעס. אויף דער לויה האט מען אויך געזעהען א גרויסע גרופע אוקראינער, אלטע פריינד פון פערשטארבענעם.

ביים קבר האבען גערעדט: יאשונסקי, זרובבל, כמורנער און ד"ר קרוק. ער איז געקומען צו קבורה נעבען ה. ד. נאמבערג.

אויפ'ן בית־עולם איז געקומען צו אן'אינצידענט מיט דער חברה קדישה צוליב דעם, וואס בעת די רעדעס איז דער עולם געשטאנען מיט ענטבלויזטע קעפ. די ארבייטער האבען פערטריבען די חברה־קדישה פון בית־עולם און די לויה האט זיך רוהיג פערענדיגט.

נאך לאנגע און שווערע ליידען איז געשטארבען אונזער לאנגיעהריגער מיטגליד

נ. ע. אהרן קרייזער

צו דער לויה, וועלכע קומט פאר היינט, מיטוואך, דעם 21־טען מערץ 1934, 1 א זייגער בייטאג פון טרויער־הויז זאוואדזקא 16a, ווערען אלע מיטגלידער געבעטען צו קומען, בכדי אפצוגעבען דעם פערשטארבענעם דעם לעצטען כבוד.

די פערוואלטונג פון פערמיטלער פון דער מאנופאקטור־בראנזשע. פיעטריקאווער 64.

פויליש=ליטווישע אונטערהאנדלונגען

וועגען רעגולירען די געגענזייטיגע באציהונגען

וועלען זיך אנהייבען שוין גאר בקרוב

בערלין, 20 (ספ. טעל.)

די „פראנקפורטער צייטונג" טיילט מיט, אז גאר בקרוב וועלען זיך אנהויבען דירעקטע אונ-טערהאנדלונגען צווישען פוילען און ליטע וועגען אנהויבען נארמאלע באציהונגען צווישען ביידע מלוכות. די ליטווישע געזעלשאפט יוערט דורך דער פרעסע צוגעגרייט צו די דאזיגע אונטערהאנדלונגען.

ד"ר וויצמאן געגען שטרייקען אין ארץ-ישראל

זיין ארויסטריט אויף אן עפענטליכען מיטינג

ירושלים, 20 (טעלעפ. דורך יט"א)

אויף אן עפענטליכען מיטינג אין ירושלים איז ד"ר וויצמאן ארויסגעטרעטען געגען די שטריי-קען און ישוב. ד"ר וויצמאן האט געזאגט, אז צו-ליב דער טראגישער לאגע פון די יודען אין דער גאנצער וועלט דארפען זיך אפשטעלען די מחלוקת, געשלעגען צווישען די ארבייטער.

לעטלענדישע רעגירונג נעהמט נישט אן

די פעטיציע פון די רעוויזיאניסטען

ריגא, (טעלעגראפיש דורך יט"א)

די לעטלענדישע רעגירונג האט איבערגע-שיקט צו הרב גוראק די פעטיציעס פון די רעוויזי-יאניסטען, ערקלערענדיג, אז דער ענין ליגט נישט אין דער קאמפעטענץ פון דער רעגירונג נאר גיכער פון פאלעסטינע-אמט.

ד"ר אקסער און די פרוי גארגאן

לעמבערג, 20 (טעלעפאניש)

דער פארטיידיגער אין פראצעס פון פרוי גאר-גאן — ד"ר אסקער האט מיטגעטיילט דעם טורמע מאכט אין פארדאן, וואו די פרוי גארגאן קומט אפ די שטראף, אז ער איז גרייט צו בעהמען אויף ערציהונג איהר אנדערהאלבען-יעהריג טעכטערל, וועלכעס געפינט זיך איצט מיט איהר אין טורמע. די טורמע-מאכט איז איינגעגאנגען אויף דעם פאר-שלאג.

ארעסטען צווישען ענדעקישע סטודענטען

אין צוזאמענהאנג מיט'ן אנפאל אויפ'ן ד"ר האנדעלסמאן

ווארשא, 20 (טעלעפאניש)

אין צוזאמענהאנג מיט'ן אנפאל אויפ'ן פרא-פעסאר האנדעלסמאן האט די פאליטישע פאליציי די פארגאנגענע נאכט ווידער אדורכגעפיהרט א גאנצע רייה ארעסטען צווישען ענדעקישע סטו-דענטען.

שטרייק אין „בקור=חולים-שפיטאל אין ירושלים

ירושלים, 20 (טעלעגראפיש דורך יט"א)

אין שפיטאל פון בקור חולים איז אויסגע-בראכען א שטרייק פון פערסאנאל, וועלכעס האט שוין זייט 13 חדשים נישט בעקומען אויסגעצאהלט די שכירות, די בעאמטע דראהען מיט א הונגער-שטרייק.

ווידער געקעפט 2 ארבייטער אין היטלערלאנד

בערלין, 20 (ספ. טעל.)

אין קעניגסבערג זענען געקעפט געווארען פריץ לאנגע און וואלדער זידעלמאן, וועלכע זענען פאר-משפט געווארען צום טויט פאר ערמארדען א מיט-גליד פון דער שטורם-אפטיילונג.

יודיש טעאטער „פילהארמאניע" נארוטאוויטשא 20 טעל. 213-84

לעצטע פארשטעלונג!

אויפטריט פון די אמעריקאנער אפערעטען-סטארס

מעי שיינפעלד און אירווינג דזשייקאבסאן

היינט, מיטוואך, 9 אווענט לעצטע פארשט. צו פאלקס=פרייזען פון 50 גר. ביז 1.50

אין די שלאגער-אפערעטע — אוי, אמעריקא! — אין די שלאגער-אפערעטע

פרייטאג, דעם 23-טען מערץ, 9 אווענט פרעמיערע!

מעי שיינפעלד און אירווינג דזשייקאבסאן

אין די שלאגער-אפערעטע — „דער זיסער בחור"

בילעטען צו בעקומען אין קאסע פון טעאטער.

פערלאנגט וויינער געבויגענע שטיהלען גאר פון דער פירמע „VIENPOL"

גאראנטירט מיט איהר שטארקייט און דויערהאפטיגקייט

צו בעקומען אין אלע טעבעל-געשעפטען

פאבריקס=לאגער אויף 5 זאוואדזקא 5

FABRYKA KRZESEŁ GIĘTYCH

A. SZNURMAN

Zawadzka 5, tel. 117-78.

בעקאנטמאכונג.

די לאנגיעהריגע היגיענישע

מצה-בעקעריי

פון פאלורניאווא 3 און זאוואדזקא 12 איז איבערגעטראגען געווארן אויף

קאמיענא 18

אויך אין געוועלב פילסודסקיעגא 72

עס ווערט אויסגעבאקען דינע מצות פון מעהל 0000 .A לוק-סוסאווע. מיט אכטונג

פינגערהוט.

די מאשין-מצות

פון דער מעכאנישער בעקעריי ביי דער בעוואוסטער צוקערניע

ב. וויינבערג

38 פיעטריקאווער 38

טעלעפאן 143-82

מאכט בעקאנט דער ג' קונדשאפט, אז צוליב די קאלאסאלע בעשטעלונגען ווערט געבעטען וואס פריהער צו קומען נאך מצות, כדי אזוי-ארום צו קענען לויט'ן וואונש צופרידענשטעלען

קאנקורענץ=פרייזען!

בעמערקונג: די מצות און מצה=מעהל זענען געפאקט און פערזעהען מיט אונזער פירמע

ווי אויך שוין צו בעקומען

יום=טוב'דיג מאקאראן.

מאשין=מצות

פון די נייעסטע היגיענישע מעכאנישע בעקעריי פון די פאראייניגטע בעקער-מייסטער

ב. שקלארוש, ש. ראטענבערג, מ. יעלין

געפינט זיך דאס יאהר אויף 7 שרודמיעסקא 7

טעל. 207-42, באקט אויס היגיענישע מצות פון ערשט-קלאסיג מעהל צו צוגענגליכע פרייזען.

פיליעס: מ. יעלין, פיעטריקאווער 24, טעל. 173-46

מינרום זאוואדזקא 17, „ 137-02

גאלדבערג, נאווראט 14, „ 101-49

אפאטאווסקי, זאכאדניא 31,

שליפקאוויטש, זגערזשער 10,

ראטענבערג, פאלודניאווא 27,

מ. פאזנאנסקי, גדאנסקא 10,

ב. שקלארוש, וואלבארסקא 22, טעל. 129-67

ק. מייעראוויטש, 6-טן שערפיען 13, טעל. 226-37.

ייִן כשר לפסח

ווער עס וויל ביים פסח-טיש האבען הנאה פון אמת'ן גוטען וויין איז נאר דער בעוואוסטער וויין און מעהד פון דער פירמע

„פראגרעס"

וועלכע איז בעקאנט איבעראל מיט איהרע גוטע ווײנען און מעהד.

וויין און מעהד=פאבריק פירמע „פראגרעס"

אלטער מארק 2, טעל. 184-82

אינהאבער זלמן גוטטער.

הורט-פערקויף: נור אין דער פאבריק אלטער מארק 2 אין הויף

איינצעל-פערקויף: „פראגרעס" אלטער מארק 1, אין הויפטהאנדלונג פירמע טעל. 184-82.

אין וויינהאנדלונג פילווערמאכער, גרינער מארק 6. טעל. 150-78.

ראטעוועט אייער געזונד!!!

קראנקע אויף רופטורען (ברוך-קראנקהייטען)

ספעציעלע ארטאפעדישע הייל-גומי-באנדאזשען פון מיין מעטאדע העלפען ראדיקאל אונטער גאראנטיע אהן אפעראציעס פון אלע מינים ברוך-קראנקהייטען (רופטורען) אפילו די עלטעסטע און געפעהרליכסטע ביי מענער, פרויען און קינדער.

דאס אראפלאזען זיך פון מאגען און קישקעס בעזייטיג איך דורך פערלעגען ספעציעלע אינדיווידועל צוגעפאסטע בויך-באנדאזשען.

אויך אויסגעקרימטע רוקן-ביין (הויקערס) ארטאפעדישע הייל-גארסעטען אויף ביינער-שווינד-זוכט און אלע אנדערע פעהלערן ארטאפעדישע הייל-אפאראטען אויף פלאטפוס.

ספעציעלע איינלאגען לויט גיפס-מאדעלען. אויף זשילאקעס — גומי=זאקען לויט מאס. קינסטליכע הענד און פיס.

ספעציעלער אנשטאלט פאר הייל=ארטאפעדיע

Spec. Ortop. O. Petrykiewicz אויס לעמבערג

לאדז, פיראמאוויטשא 9 (אלגינסקא)

(פראנט פארטער), טעל. 177=09 נאהנט פון לאדזער פאבריקס-באהנהויף.

בעמערקונג: דאס ערשיינען פון די קראנקע איז אונבעדינגט נויטיג.

צאהלרייכע דאנקזאגונגען און דאנק-בריף

(אין זגערזש אויף סלאוואצקא № 2 און № 4 אייגענע הייזער)

לרגלי בואה בברית הנשואין של אחותי

שרה'לע הימלפרב

עם בחיר לבה העלם

נח שינגרטן

ביום 27 לפברואר ש.ז. בתל-אביב

מאחל רב ברכות לבביות.

אחיך יצחק בלודז.

שייטלען

מיט פאריזער שריגדן און פערטיגע שייטלן ווערען ערשטקל. און רעיעל אויסגעפיהרט ביי קערש, סקווערא 15

בעקאנטמאכונג.

אזוי ווי איך האב פראטעסטען פון

שמואל בארנשטיין

גלובנא 46

און איך בין דעצידירט צו מאכען א אומפארלאשטש, אזוי ווער עס וויל זיך אין דעם אנבינדען קאן זיך צו מיר מעלדן פון 9 ביז 10 אוו. פאלודניאווא 11, וואוינונג 5. 1157

פאר גאלד, בריליאנטען

בריליאנטען און לאמבארד-קוויטען צאהלט די העכסטע פרייזען

אליזאר פיאלקא

פיעטריקאווער 7.

קמח חטים כשר לפסח

תחת השגחת הרבינאט דפה

אונטער דער אויפזיכט פון היגען ראבינאט איז אונזער מיהל געכשר'ט און אזוי ווי ס'פויריגע יאהר וועלען מיר דאס שענסטע מעהל צושטעלען פאר אונזערע ג' קונדען, דערפאר נישט צו פערגלייכען מיט דער פראווינץ, וואס אויסער שלעכטעס מעהל און נישט שענעס, קענען זיי ביי דער ליפערונג נישט נאכקומען אזוי ווי מיר, וואס ערפילען יעדענס פערלאנג.

מיט אכטונג „ELEKTROMŁYN"

Łódź, Zakątna 47, tel. 147-40.

בעם.: בעשטעלונגען ווערען אנגענומען פערזענליך אדער טעלעפאניש 147-40.

Dr.

Szymon Grinberg

פילסודסקעגא 55

טעל. 168-58

נעמט אן פון 10 — 12 פרי און פון 4.30 — 6.30 אווענד.

Dr. med.

M. JAKOBSON

כירורג

געוועזענער אסיסטענט אויף אשראדעק זלאטאן K. Ch.

Spec. Chirurgja Kostna

(צובראכענע און אויסגעלענקטע ביינער)

D-ra STERLINGA 22

telefon 174-42. (נאוויע-טארגאווא)

Dr. med.

Haltrecht

ספעציאל-ארצט פאר הויט-און געשלעכטס-קראנקהייטען

פיעטריקאווער 10, טעל. 245-21

נעמט אן פון 8—1 מיטאג און; פון 5—9 אווענט, זונטאג פון 10—1 מיטאג.

אלע ארט אנאליזען.

Dr.

Wajnberg

ספעצ. פון לונגען, הארץ און סקלעראז-קראנקהייטען

וואוינט יעצט פיעטריקאווער 145

טעל. 126-02.

נעמט אן פון 9—10 פריה, 3—4, 8—9 אוו.

לאדז 21 מערץ 1934

„נייער פאלקסבלאט"

לאדז 21 מערץ 1934

די פראפאגאנדע האט נישט געהאלפען

דייטשע סחורות ווערען נישט געקויפט

פון זינט די היטלעראוצעס זענען געקומען צו דער מאכט, האט די פראגע וועגען דייטשען עקספארט דעם גרעסטען אינטערעס צווישען אלע פראבלעמען פון דער דייטשער ווירטשאפט. מען קאן דרייסט זאגען אז די גרויס פון דייטשען עקספארט אינטערעסירט די געגענווארטיגע ווירטשאפט אין א רייהע לענדער, אין א בעדייטענד גרעסערער מאס, ווי זייער אייגענער האנדעל מיט אויסלאנד. דאס איז דער פערדינסט פון היטלערן; ער האט עס קאנצענטרירט די אויפמערקזאמקייט פון לענדער און פעלקער, אויף דער פראגע פון דייטשען עקספארט.

אויפ'ן קאנצענטרירטען אנגריף פון אלע ציוויליזירטע ארגאניזאציעס און אינסטיטוציעס געגען דייטשע סחורות און געגען דייטשע פערמיטלונג האט די דייטשע רעגירונג געענטפערט מיט א פערגרעסערטער פראפאגאנדע פאר'ן דייטשען עקספארט. די בעדייטונג פון עקספארט איז אין דייטשלאנד גוט געהעריג אפגעשאצט געווארען.

א לאגישע קאנסעקווענץ פון דער היטלעריסטישער ווירטשאפטס־פאליטיק דארף אייגענטליך זיין דער פערקלענערטער אינטערעס צום האנדעל מיט אויסלאנד. דאס היטלעריסטישע פראגראם טרעט ארויס פאר זעלבסטאויסקום (אויטארקיע) און דאס ברענגט צו אן אפשוואכונג פון אינטערעס צום האנדעל מיט אויסלאנד. אבער אין דער ווירקליכקייט האט די היטלעריסטישע רעגירונג געווארפען אויף דער וואגשאל אלע מעגליכע מיטלען, אבי נאר דעם עקספארט צו פערגרעסערן. אין דער גאנצער ווירטשאפטליכער געשיכטע פון דייטשלאנד קאן מען נישט געפינען קיין ענהליכע קאלאסאלע אקציע פון אלע עפענטליכע כוחות און „לאנד מיט'ן ציל צו פערמעהרען דעם עקספארט פון דייטשלאנד. אין דער דאזיגער אקציע האט מען אריינגעצויגען פריוואטע בעלי־חובות פון דייטשלאנד אין אויסלאנד. מען האט מאנאפאליזירט דעם אויסערליכען האנדעל און מען האט פערקלענערט די פרייזען.

נאטירליך, עס וואלט נישט געווען קיין באיקאט, וואלט זיכער נישט געווען אזא ריזיגע פראפאגאנדע. אבער היטלער איז געגאנגען דערין צו ווייזען פאר דער וועלט און פאר דער אייגענער געזעלשאפט, אז די גאנצע באיקאט־אקציע איז א זאך פון קליינע גרופען, אז די עמפערונג פון דער גאנצער ציוויליזירטער וועלט געגען די טעראר־אקטען פון היטלעריסטישען ראשים ברענגט נישט צו קיין שום קאנקרעטע געגען־אקציעס. מיט איין ווארט, היטלער האט געוואלט פערשטיקען די באיקאט־בעוועגונג דערמיט, וואס ער וועט פערגרעסערן דעם דייטשען עקספארט.

עס זענען געווען אזעלכע, וועלכע האבען בכלל זיך אויסגעלאכט פון גאנצען באיקאט. דער ענדעקישער פראפעסאר ריבארסקי האט אויף א געוועהנליכען אופן מיט אונז איינגעקנעלט. פערזיכערענדיג זיך אויף ביישפילען פון דער געשיכטע, אז קיין שום באיקאט־בעוועגונג האט נאך נישט דערגרייכט קיין זיג און האט נאך נישט געשאדט דעם לאנד געגען וועלכען די בעוועגונג איז געווענדעט.

לכתחילה האבען די ציפערען פון דייטשען האנדעלס־בילאנס אזוי ווי בעשטעטיגט די דאזיגע בעהויפטונגען. אין משך פון א רייהע חדשים האבען די סטאטיסטיקעס פון דייטשען אויסערן־האנדעל נישט ארויסגעוויזען קיין השפעה פון דער באיקאט־אקציע, און נישט קוקענדיג דערויף איז דער באיקאט ווייטער געפיהרט געווארען, עס איז אנגעוויזען געווארען, אז די פאלגען פון דער דייטשער פראפאגאנדע און פון אלע קינסטליכע מיטלען צו הויבען דעם עקספארט פון דייטשלאנד מוזען זיך אמאל אויסלאזען.

און עס איז לאנג נישט אויסגעקומען צו ווארטען. אין יאנואר פון לויפענדען יאהר האט דער דייטשער האנדעלס־בילאנס צום ערשטען מאל אין פערלויף פון יאהרען ארויסגעוויזען א פאסיווע סאלדא אין דער הויך פון 22 מיליאן מארק. דער עקספארט איז געפאלען און די סומע פון דייטשען עקספארט איז צוריקגעשרינקט געווארען אויף א מדרגה, וואס איז נישט באטידט געווארען זייט דעם יאהר 1898.

מען האט גערעכענט אז דאס איז א פאריבערגייענדיגע ערשיינונג און אז אינגיכען וועט זיך דער דאזיגער בילאנס פערבעסערן. אבער די נייעסטע ציפערען פון דייטשען אויסערן־האנדעל ווייזען ארויס אן א נייע פערקלענערונג פון עקספארט אויף זיבען מיליאן מארק אין פערגלייך מיט'ן פאריגען חודש. אין דער צייט, ווען די אינטערנאציאנאלע סחורות־אומזאצען ווייזען זייט א יאהר צייט ארויס א סטאביליזאציע, איז דער דייטשער עקספארט געפאלען פון 374 מיליאן מארק אין חודש פעברואר פון פאריגען יאהר אויף 343 מיליאן מארק אין לויפענדען יאהר. און מען דארף נעהמען אין אכט: געשעהן איז דאס, נישט קוקענדיג אויפ'ן מערדערישען דייטשען דעמפינג, און אויך דער קונציגער פראפאגאנדע פון געבעלס'ן. אין יאהר 1929 האט דער דייטשער עקספארט אין דורכשניט אויסגעמאכט מאנאטליך 1124 מיליאן מארק. אין פעברואר 1934 איז דער עקספארט געפאלען אויף א דריטעל פון דער דאזיגער סומע.

די דייטשע פראפאגאנדע ברענגט נישט דעם געהעריגען ציל. קולטורעלע געזעלשאפטען האבען זיך אפגעקעהרט פון די דייטשע סחורות. דייטשלאנד הויבט אן צו ווערען בערויטיש. דייטשלאנד האט באנקראטירט. און איצט ווייזט זיך ארויס, אז דער ציל פון דאזיגען באנקראט, די פערגרעסערונג פון עקספארט איז נישט דערגרייכט געווארען. „בערלינער טאגבלאט" קלאפט מיט דער פויסט איבער'ן טיש: „די ציפערען פון דייטשען אויסערן־האנדעל זענען א בייזע ווארנונג און דראהונג פון אונזערע אויסלענדישע קרעדיטארען, ווייל אויב אויסלאנד וועט ביי אונז נישט קויפען קיין סחורות, דאן איז דאס דעקען פון אונזערע חובות, דעליקאט גערעדט, זעהר פראבלעמאטיש".

דער גרויסער אפאראט פון דער 65־מיליאניגער דייטשער מלוכה איז נישט בייגעשטאנען דעם פון קריזיס אויסגעמאטערטען וועלט־יודענטום און האט נישט געבראכען די אפפערוויליגקייט פון מענש, וועלכער וויל נישט קויפען קיין סחורות ביי דער היטלעריסטישער מעסטיע. (ווער).

די אראפגעריסענע עסטרייכישע פאהן

און די עמפערונג פון די „היימישע היימווערלייט"

נישט אנטדעקטע פערזאנען האבען געהאט אראפגעריסען די פאהן פון דעם עסטרייכישען קאנסולאט אין ירושלים. די רעדאקטארען פון „חזית העם" (אן ארגאן פון זשאבאטינסקיס רעוויזיאניסטישער פארטיי) האבען זיך פון דעם פאל געפיהלט געטראפען און האבען בעקומען אן אומגעוויינליכע בעדערפעניש אויסצודריקען זייערע געפיהלען פאר דער רעגירונג פון דאלפוס'ן און פון שטארעמבערגן. זיי האבען אויך געהאלטען פאר זייער מאראלישען חוב אנצוווייזען דער פאליציי וואו מען דארף זוכען די שולדיגע:

„מיר קאנען זיין זיכער, האט געשריבען „חזית העם" אז אין דעם פאל דארף מען זוכען די שולדיגע אין יענע קרייזען וועלכע האבען געטרויערט נאך דער עסטרייכישער סאציאל־דעמאקראטישער פארטיי און האבען ארויסגעשיקט 1500 פונט צוויי משומדים אטא בויער און יוליוס דויטש (די צייטונג מיינט דא דאס געלד, וואס די פאלעסטינער ארבייטער האבען ארויסגעשיקט פאר די ארבייטער קרבנות פון סאציאליסטישען אויפשטאנד אין עסטרייך). מיר פון אונזער זייט בעדויערען דעם סקאנדאל מיט'ן אראפרייסען די פאהן פון דער עסטרייכישער רעגירונג, א רעגירונג, וואס אין איהר שאטען בעהאלטען זיך א פערטעל מיליאן יודען און וואס מיר יודען זענען מחוייב צו זארגען פאר'ן וואהל און גאנצקייט פון דער דאזיגער רעגירונג. ווי איז צו אונז, אויב די רעגירונג פון דאלפוס'ן און שטארעמבערגן וועט פאלען."

צו די דאזיגע ווערטער פון רעוויזיאניסטישען בלאט גיט צו די „אפיניא":

„אז די יודען אין וויען וואלטען זיך אהן א פערגלייך בעסער געפיהלט אין שאטען פון דער סאציאליסטישער זעלבסטפערוואלטונג, איידער אין שאטען פון דער איצטיגער פאר עקסעלאנס אנטיסעמיטישער רעגירונג איז נישטא קיין שום ספק. עס אונטערליגט אויך נישט קיין ספק אז די לאגע פון די יודען אין עסטרייך ווערט מיט יעדען טאג ענהליכער צו דער לאגע פון די יודען אין היטלערלאנד. די סימפאטיעס פון אונזערע רעוויזיאניסטען צום עסטרייכישען רעזשים קאנען זיך דעריבער נישט נעהמען פון דער זארג פאר דעם פערטעל מיליאן יודען. די סימפאטיעס זענען גיכער א רעזולטאט פון אן עהנליכער קרובהשאפט און פון נאהענטע סאציאל־עטישע בעגריפען. ווען עמיצער שיסט אמאל ארויס אין דער פאלעמיק אויפ'ן אדרעס פון די רעוויזיאניסטען אז זיי זענען „היימישע היטלעראוצעס" איז גאר נישט קיין גרענעץ פאר זייער אויפרעגונג. אבער פון ארטיקעל פון „חזית העם" איז קלאר, אז זיי וועלען זיך נישט בעליידיגען אויב עמיצער וועט זיי אנרופען „יודישע היימווערלייט". ס'איז גוט צו וויסען איבעריגענס וועט שוין מסתם קיין שום אונטערשייד נישט זיין".

צו דער קענטניס פון די פאלעסטינער יודישע היימווערלייט ווילען מיר פון אונזער זייט צוגעבען אן אינפארמאציע, וועלכע איז ערשט די טעג אנגעקומען פון וויען. די עסטרייכישע קאלעגע פון די פאלעסטינער חזית העם'ניקעס האבען אויסגעארבייט א געזעץ־פראיעקט וועלכער טיילט איין די יודען אין 3 קאטעגאריעס. פון די 3 קאטעגאריעס יודען וועט בלויז איינע געניסען פון בירגערליכע רעכט. אלע איבעריגע וועלען זיין אינגאנצען רעכטלאז. טאקי־שעטשקאווע ווי אזוי וועט דער חזית העם רעאגירען. צי דען מיט א פריינדליכער מאניפעסטאציע פאר דער געביידע פון עסטרייכישען קאנסולאט?

יודישע בעציהונג צום פעלקערבונד

אויב די סאוויעטען, פראנקרייך און אמעריקא זאלען שטיצען די פעלקער-ליגע, קאנען יודען דערפון געניסען

דר. ח. זשיטלאווסקי פיהרט ארויס אין „טאג" אנ'אינטערעסאנטען און זעהר וויכטיגען געדאנק. יודען, זאגט ער, דארפען ארויסווייזען א געוויסע איבערהייטליכע שטעלונג צו פראגען פון וועלט־פאליטיק. אמת, די שטעלונג פון איין מיליאן עסטען איז ווירקזאמער ווי פון 16 מיליאן יודען. צושפרייטע איבער דער גאנצער וועלט, אהן א טעריטאריע און אהן א רעגירונג, אבער דאך האט די יודישע שטעלונג אויך א בעדייט.

אט, למשל, וואלט דער גאנג פון דער וועלט פאליטיק געוויס געווען אנ'אנדערער. ווען אמעריקע וואלט אנערקענט דעם פעלקערבונד און וואלט אין איהם אריין. פארוואס־זשע איז אמעריקע געבליבען אן א זייט? צוליב די ווירקונגען פון פערשידענע פאראנען, צווישען וועלכע עס זענען זיכער געווען אויך א סך יודען, פון די גרויסע פינאנץ־מאגנאטען.

ווען ס'וואלט אבער דעמאלט עקזיסטירט א יודישע עפענטליכע מיינונג לטובת דעם פעלקער־בונד איז גאנץ מעגליך, אז דאס וואלט אומדירעקט געווירקט אויך אויף די מאגנאטען, און דעמאלט וואלט די גאנצע פאליטיק אנגענומען אנ'אנדערע ריכטונג. נאך וויכטיגער איז די פראגע איצט.

ס'איז שוין נישט איין מאל געהערט געווארען אין דער פרעסע, אז יודען דארפען זיך ווענדען צום פעלקער־בונד, ער זאל אונז העלפען. לעצטענס האט דער ראדיקאל די יודישע פראגע" און א סברה אז דער קומענדיגער יודישער וועלט־קאנגרעס זאל קומען אין קאנטאקט מיט'ן פעלקערבונד מכוח עמיגראציע, רעקאנסטרוקציע און פערטיידיגונג פון יודישע רעכט. מען פערלאנגט אויך, יודען זאלען בעקומען אין פעלקער־בונד א פלאץ ווי אלע פעלקער פון דער וועלט.

ווען־זשע איז עס אלץ געווען געווארען? אויב ס'וועט עקזיסטירען א פעלקער־בונד. איצט אבער איז די גאנצע עקזיסטענץ פונ'ם פעלקער־בונד אויפ'ן וואגשאל, ווייל דייטשלאנד און איטאליע ווילען איהם אונטערמינירען, פראנקרייך קעמפט אפילו פאר איהם, אבער ענגלאנד זיצט אויפ'ן צוים, גרייט איבערצושפרינגען צום מעכטיגערען צד. פראנקרייך איז, אמת, נישט אליין, אויף איהר צד געפינען זיך פוילען, טשעכאסלאוואקיי און א סך קלענערע נאציעס; איז אבער פאראן א סכנה, אז יאפאן זאל צושטיין צו דייטשלאנד און איטאליע.

א גליק איז נאר, וואס לעצטענס איז דער ראטענפערבאנד פערוואנדעלט געווארען אין א גרויסען פריינד פון פעלקער־בונד און סטאלין האט אויף זיין אפענעם שטייגער זיך ארויסגעזאגט לטובת דער פאליטיק פון פראנקרייך און דער שטארקייט פונ'ם פעלקער־בונד ווייל ער האלט, אז די דאזיגע אינסטיטוציע איז די זיכערסטע פעסטונג פאר'ן וועלט־שלום.

מ'דארף רעכענען, אז אויך אמעריקע, וועלכע איז לעצטענס געווארען בעפריינדעט מיט'ן ראטענפערבאנד, וועט פערטרעטען דעמזעלביגן שטאנדפונקט.

צי איז נישט קלאר, אז יודען דארפען מיט אלע כוחות שטרעבען דערצו, אז די פאזיציע פונ'ם פעלקער־בונד זאל זיין וואס שטארקער און מוזען העלפען דערצו אין אלע לענדער, וואו די פראגע ווערט נאר בעהאנדעלט, קודם כל טאקע אין אמעריקע.

אין בריאן'ס צייטען האבען מיר פון ריין־מענשליכע מאטיווען, פערלאנגט, אז מיר זאלען זיך אין דער וועלט־פאליטיק אריענטירען אויף פראנקרייך. איצטער, אין היטלער'ס צייטען, דארפען מיר נישט בלויז פון מענשליכע מאטיווען, נאר אויך פון אייגענע יודישע אינטערעסען בריטער מאכען די פארמול: מיר דארפען זיך וועלט־פאליטיש אריענטירען אויף פראנקרייך און דעם פעלקער־בונד.

און ווינשען מעגען מיר, אז צו דער צייט, ווען מיר וועלען זיך ווענדען צו דער ליגע, זאלען מיר געפינען נישט קיין לידיגען פלאץ, אדער א חורבה ביים פונאנדערפאלען, נאר א קרעפטיגען בנין, אין וועלכען ס'וועלען האבען זייער זיץ, אי ראטענלאנד, אי אמעריקע. דאס וואלט נישט בלויז געווען די בעסטע גאראנטיע פאר'ן וועלט־שלום, נאר אויך די בעסטע פאר דער דערפילונג, פון אונזערע האפענונגען.

ווייל פון פראנקרייך, ראטענלאנד און אמעריקע האבען מיר א רעכט צו דערווארטען מעהר, ווי פון אלע אנדערע פעלקער, אי א בעסערע פערשטענדניש פון אונזערע לעבען־נויטען, אי אנ'ערנסטען וואונש צו העלפען מיט וואס נאר מעגליך.

(באר)

Dr. REICHER

פאלודניאווא 28, טעל. 201-93

ספעציאליסט

פאר מענער־שוואכע־בעהאנדלונג.

סעקסועלע בערעטונגען און פסיכא־אנאליזע.

נעהמט אן פון 8 – 11 פריה און פון 5 – 8 אבענד־

זונטאג און חגאות פון 1–9 פארמיטאג.

בעשלוס פון הילפס־קאמיטעט פאר דייטשע פליטים אין בוענאס־איירעס וועגען הילף פאר געוועזענע יודען

בוענאס־איירעס. (יט"א) נאר יענע יודען, וועלכע האבען נישט מיט דעם אייגענעם ווילען פערלאזען דאס יודענטום, קאנען בעקומען שטיצע, לויט דעם בעשלוס, וואס איז אנגענומען געווארען דורך דעם היגען הילפס־פעראיין פאר די דייטשע פליטים.

דער בעשלוס איז אנגענומען געווארען נאך א לענגערער דיסקוסיע אין צוזאמענהאנג מיט א ווענדונג צום פעראיין צו העלפען א דייטשען פליט, וועלכער איז אלס געטויפטער יוד ארויסגעווארפען געווארען פון זיין פראפעסיע דורך דער איצטיגער דייטשער רעגירונג.

דער פרינציפיעלער בעשלוס פון דעם פעראיין לויטעט:

1) יודען, וואס האבען אליין פערלאזען דאס יודענטום, קאנען נישט בעקומען קיין שטיצע אדער הילף פון דעם פעראיין.

2) יודען, וואס זענען אין זייערע קינדער־יאהרען געשמדט געווארען דורך זייערע יודישע עלטערן, אדער וואס זענען געבוירען געווארען אלס קריסטען ביי געשמדטע עלטערן, דארפען בעהאנדעלט ווערען ווי אלע יודישע קרבנות פון היטלעריסטישען אנטיסעמיטיזם.

אין דער צווייטער קאטעגאריע געהען אויך אריין אזעלכע קריסטען פון יודישער אפשטאמונג, וואס זייערע זיידעס אדער עלטער־זיידעס זענען געווען יודען.

אין צוזאמענהאנג מיט דעם בעשלוס איז כדאי אנצוווייזען, אז ביי די היגע דייטשע און דייטש־שפרעכענדיגע יודען, וועלכע זענען ביז מיט א יאהר צוריק געשטאנען ווייט פון יודענטום, בעמערקט זיך איצט א התקרבות צו די אנדערע יודען און צו יודישקייט.

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבן

נייער פאלקסבלאט

מיטוואך 21 מערץ
ה' ניסן תרצ"ד

זון-אויפגאנג 5.37
זון-אונטערגאנג 5.50

פעסטגעשטעלט די פערזיכערונגס-סטאווקעס פאר דער הויז-דינערשאפט

(2) לויט ווי עס אינפארמירט אונז די לאדזער סאציאלע פערזיכערונגס-אנשטאלט, זענען שוין פעסטגעשטעלט געווארן די סטאווקעס, וואס וועלן געצאהלט ווערן פאר דער הויז-דינערשאפט.

אלס יסוד פאר דער אויסמעסטונג פון די סטאווקעס וועט גענומען ווערן די חודשליכע בעלוינונג פון דער הויז-דינערין, און דערביי וועט דעם אפצאהל איינגעבן דעקן דער ארבייטס-געבער.

פאר דער דינסט-מיידעל, וואס נעהמט 30 זלאטעס א חודש, וועט דער ארבייטסגעבער צאהלען לטובת דער אנשטאלט 5 זלאטעס מיט 73 גראשען, און פאר די, וואס נעהמען שכירות פון 30 ביז 60 זלאטעס — וועט מען דארפען צאהלען 8 זלאטעס מיט 92 גר. א חודש.

א דינסטמיידעל, וואס וועט נעהמען העכער פון 60 זלאטעס וועט מען מאהנען 11 זלאטעס מיט 47 גראשען.

עס דארף בעמערקט ווערן, אז אין בעטראכט וועט נאר גענומען ווערן דער מזומן-אפצאהל פון דער דינסטמיידעל.

דער אויסהאלט א. א. אויסגאבען וועלען נישט גענומען ווערן אלס יסוד פון בערעכענען די סקלאדקעס, ווי דאס איז, למשל, אין ווארשע.

די בעצאהלטע סטאווקעס נעהמען ארום אלע פערזיכערונגען פאר דער דינסטמיידעל, ווי דאס היילען זיך, עמעריטאלע, פארפאלען און לטובת דעם ארבייטס-פאנד.

שוין אין דער קומענדיגער וואך הויבט די אנשטאלט אן פונע נדערשיקען די נייע נאקאזען.

ווער האט געוואונען די אומזיסטע רייזע קיין ארץ-ישראל פון דער געזעלשאפט „לינת-החולים"

די געזעלשאפט „לינת-החולים" האט, כדי צו פערשטארקען איהרע פינאנציעלע מיטלען איינגעארדנעט א לאטעריע אויף צו געווינען אן'אומזיסטע רייזע קיין ארץ-ישראל. דער ציהעק פון דער לאטעריע און דאס גינסטיגע געווינס האט געבראכט דערצו, אז זי האט געהאט א גרויסען ערפאלג און אלע בילעטען זענען געווארן אויספערקויפט.

נעכטען איז פארגעקומען די ציהונג פון דער לאטעריע. ס'איז אנוועזענד געווען די פערוואלטונג פון „לינת-החולים" בראש מיט'ן פרעזעס פערלמאן, וויצע-פרעזעס דעגענשטיין און די פערוואלטונגס-מיטגלידער יאפע, ראטנער א. א.

די ציהונג האט אדורכגעפיהרט דער רעזידענט שמיט און זיין סעקרעטאר. פראטאקאל-עדות זענען געווען ה' עהרליך און ה' לאנדוי. ס'איז אויך אנוועזענד געווען א פארשטעהער פון שטייער-אמט און א פארשטעהער פון דער פרעסע.

די ציהונג איז פארגעקומען אויף דעם אופן אז אין איין ראד האבען זיך געפונען די נומערירטע צעטלען און אין צווייטען צווישען אלע ליידיגע דער גליקליכער נומער. 6 א זייגער האט זיך אנגעהויבען די ציהונג וואס איז אויסגעפיהרט געווארן דורך צוויי מיידלעך. אלס גליקליכער איז ארויס דער נומער 583, וועלכער איז געקויפט געווארן דורך ראובן לאזשינסקי, זאוואדזקא 19. נאכדעם ווי דאס געווינס איז ארויס איז די ציהונג אפגעשטעלט געווארן. ה' לאזשינסקי וועט אלזא בעקומען פון „לינת-החולים" אן'אומזיסטע רייזע קיין ארץ-ישראל.

„ווי איז סינאגאגע אזוי איז... שטאל"
מיט וואס ס'האט זיך פערענדיגט א סכסוך אין א לעטשניצע

(2) שבת, דעם 27 יאנואר איז אין דער שטעטישער לעטשניצע אויף ריבנא 2/4 געווען „לעבעדיג"...

געשעהן איז מעהר-וועניגער אט-וואס:

איינער פון די פאציענטקעס, וויקטאריא קאזשעווסקא איז נישט געפעלען געווארן, וואס אין דער לעטשניצע געפינען זיך א סך יודען. און זי איז ארויס מיט א מענה-לשון, אז די יודען אין דער לעטשניצע מאכען אן אזא טומעל און אזא הארעמידער פונקט ווי זיי וואלטען זיך געפונען אין א סינאגאגע, אדער אין א... שטאל!

דאס דאזיגע מענה'ן און נאך אזעלכע בזמונות פון דער קאזשעווסקא האבען שטארק אויפגערעגט די יודישע פאציענטען, און מ'האט איהר אנגעהויבען צו געבען א „רעשט".

די קאזשעווסקא איז דאן ארויס פון די כלים און זיך געווארפען שלאגען אויף דער אנוועזנדער חיה אייזנער (פון זאלנע 10), און דער סוף דער פון איז געווען, אז די זעלבע אייזנער האט איהר אויסגעהאקט אן'אויג...

דערפאר איז די אייזנער נעכטען בעשטעלט געווארן פאר'ן געריכט, און זי האט בעקומען א פסק 6 חדשים צו זיצען, מיט'ן אפלייגען די שטראף.

עס איז טאקי א סברא, אז די באבע האט דערשטיקט דאס אייניקעל

(2) עהרנעכטען, איז די ארבייטערין סאבינא ריבארטשיק מיט איהר מאן (ראקיטשינער 10) אוועק צו דער ארבייט, האבען זיי זייער 10-וואכעדיג יונגעלע, יעושי, איבערגעלאזט אונטער דער אויפזיכט פון דער 45-יעהריגער סאבינא ספרושינסקא — די באבע פונם קינד.

אז די ריבארטשיקעס זענען אבער צוריקגעקומען, האבען זיי דאס קינד געטראפען א טויטס... און די באבע — א פערווירטע.

דער ארויסגערופענער דאקטאר האט נישט בעקאנט פעסטשטעלען, וואס עס איז אייגענטליך מיט דעם קינד געשעהן, און — גארנישט.

נעכטען אבער איז אנגעקומען אין דער פאליציי אן'אנאנימער בריף מיט דער אויפקלערונג אז די באבע האט דערשטיקט דאס אייניקעל, בכדי אזוי-ארום צו ענטלאסטען איהר טאכטער...

ספרושינסקא איז ארעסטירט געווארן, און עס ווערט געפיהרט אן'אויספארשונג.

זיצונג פון דער פסח-קאמיסיע ביי דער קהלה

מאנטאג איז אונטער'ן פארזיץ פון ה' בערגער פארגעקומען א זיצונג פון דער קאמיסיע, וועלכע פיהרט אדורך די פסח-אקציע פון דער קהלה, פון די בעשלוסען, וועלכע זענען אנגענומען געווארן איז כדאי צו דערמאנען פאלגענדע:

די שטיבלאך און שוהלען וועלען בעקומען היי-יאהר לויט דעזעלבער פערהעלטניס, וואס ביז איצט, דאגעגען אלע אנדערע אינסטיטוציעס וועלען בעקומען מיט 5 פראצענט וועניגער.

אנשטאט 250 פוד מצות האט זיך ארויסגעוויזען די נויטיגקייט צו קויפען 300 פוד, מיט דעם קאנקורס וועט זיך פערנעהמען דאס פרעזידיום. דער טערמין פון אויסצאהלען די פסח-שטיצע פאר די שטיבלעך און אינסטיטוציעס איז נאך נישט פעסטגעשטעלט געווארן. ווייטער איז בעשלאסען געווארן צו בעשטימען פאר די דייטשע פליטים 25 פוד מצות.

אין דער זיצונג האט אויך אנטיילגענומען דער פערטרעטער פון די ציוניסטען אין דער קאמיסיע ה' לעוו.

מכוח'ן גארמירען דעם גאסען-האנדעל

(—) די לאדזער האנדעלס-אינדוסטריע-קאמער האט זיך געווענדעט צום לאדזער וואיעוואדע וועגען דער נויטיגקייט צו ליקווידירען דעם גאסען-האנדעל אין צענטער שטאט, און דערביי צוגעשטעלט איהם אן'אנטשפרעכענדע פראיעקט מיט א רשימה פון די גאסען און פלעצער, וואו דער דאזיגער האנדעל דארף פערבאטען ווערען, און ווי אזוי איהם אריבערטראגען אויף אנדערע ערטער אין די ווייטע טיילען שטאט.

פארן אויסברענגען פאלש געלד

(2) א געוויסער קאזשימיערש קרופא (מילא 1) איז נעכטען פערמשפט געווארען אויף 3 יאהרען ארעסט פאר'ן וועלען אויסטוישען 2 פאלשע 5-ער זלאטעס אויף איין צעהנערל.

פון לאקאטארען-צוזאמענפאהר אין ווארשא

אין דעם אלפוילישען צוזאמענפאהר פון לאקאטארען-פעראיינען, וואס האט זיך נעכטען פערענדיגט אין ווארשא, זענען מצד לאדז געווען דעלעגירט: אינזש. הורוויטש, ד"ר אייגער און י. רוסקאווסקי.

עס איז אנגענומען געווארן א רייהע בעשלוסען, און קודם כל איז איינגעפונען געווארן, אז עס איז נויטיג אפצולייגען אלע עקסמיסיעס — סיי פאר ארבייטסלאזע, סיי פאר האלב-ארבייטסלאזע — ביזן 1 נאוועמבער.

עס איז אויך בעטראכט געווארן די פראגע פון פערקלענערן דאס דירה-געלד אין אלטע הייזער אויף 25 פראצענט, און צו דעם צוועק איז אויסגעוועהלט געווארן א ספעציעלע דעלעגאציע, וועלכע וועט וועגען דעם ענין אינטערווענירען אין מיניסטעריום.

שווארצע אגיטאציע ווירקט
שווער פערוואונדעט א יודישען ארבייטער

(א) אין עטינגאנס פאבריק (דאוובארטשיקאוו 30) איז אויסגעבראכען א געשלעג צווישען די ארבייטער, וועלכע האבען נישט געוואלט מסכים זיין, אז א יוד זאל צוגעלאזט ווערען צו דער ארבייט.

דער סוף פון דעם „אידען-קאמף" איז געווען דער, אז פאגאטאוויץ פון דער סאציאלער פערזיכערונגס-אנשטאלט האט אוועקגעפיהרט פון דער פאבריק א שווער צושטאכענעם מיט מעסערס אין דער ברוסט דעם יודישען ארבייטער מרדכי האכשטיין (פון קילינסקיעגא 45).

עס ווערט געפיהרט אן'אויספארשונג.

די לעצטע צוגאב-פאבאר-קאמיסיע פאר'ן יאהרגאנג 1912 און עלטערע

(2) מיטוואך, דעם 28 מערץ ה. י. 8 אינדערפריה וועט אין לאקאל פון דער מיליטעריש-פאליציייאישער אפטיילונג ביי דער לאדזער פערוואלטונג (פיעטריקאווער 165) אמטירען די לעצטע צוגאב-פאבאר-קאמיסיע פארן יאהרגאנג 1912 און עלטערע — פאר פ.ק.או. לאדז-שטאט 2.

צו דער דאזיגער קאמיסיע דארפען זיך צושטעלען די פאבאראוועס פון יאהרגאנג 1912 און עלטערע, וועלכע האבען זיך לעת עתה נישט געשטעלט פאר א פאבאר-קאמיסיע, האבען נישט רעגולירט זייער מיליטער-מליכט, וואוינען אויפ'ן שטח פון 1, 4, 7, 10, 12, 13 און 14 קאמיסאריאט, און די, וואס האבען בעקומען נאמענטליכע אויפפאדערונגען פון דער לאדזער שטעטישער סטאראסטווע.

קאמיסאר וואיעוואדזקי איז ארויסגעפאהרען קיין ווארשא

היינט מיטוואך, דעם 21 מערץ, איז דער לאדזער רעגירונגס-קאמיסאר, אינזש. וואצלאוו וואיעוואדזקי ארויסגעפאהרען קיין ווארשא אויף א פערוואלטונגס-זיצונג פון דעם שטעט-פערבאנד.

פאליטישער פראצעס

(2) דאס היגע קרייז-געריכט האט נעכטען פערמשפט אהרן יצחק וואולקמאנען (זאווישא 32) אויף אנדערטהאלבען יאהר טורמע.

וואולקמאן איז געמשפט געווארען פאר קאמוניסטישער טעטיגקייט.

דעם 22. מאי הויבען זיך אן די מאטורא-עקזאמענס

(2) דער לאדזער שול-אינספעקטאראט האט נעכטען בעקומען א פעראָרדנונג פון ווארשאוער שול-קרייז-קוראטאריום, אז די שריפטליכע מאטורא-עקזאמענס אין אלע מיטעל-שולען וועלען זיך אנהויבען דעם 16 מאי — צום ערשטען טערמין, און דעם 4 יוני — צום צווייטען.

די מינדליכע עקזאמענס וועלען זיך אנהויבען דעם 16 יוני ה. י.

אפטייקען
היינטיגע נאכט-דיזשורען

(2) היינט ביינאכט דיזשורירען: מ. קאצפערקיעוויטש (זגערזשער 54), י. סיטקיעוויטש (קאפערניקא 26), י. זגרזעלעוויטש (פיעטריקאווער 25), ס. באיארסקי און וו. שאט (פשעיאזד 19), מ. ליפיעץ (פיעטריקאווער 193), ריכטער און לאבאדא (ליסטאפאד 11 86).

קלאנג-קינא-טעאטער
ZACHĘTA
זגערזשער 26
היינט און פאלגענדע טעג!
דאפעלטער פראגראם!
די גרעסטע פרוי זינגט די שענסטע לידלעך
— I. —
„די גרויסע זינדיגערין"
אין די הויפטראלען:
Claudette Colbert
און Ricardo Cortez
— II —
דאס שעהנע ווערק
„Dixiana"
אין דער הויפט-ראלע: Bebe Daniels
אנהייב 4 נ"מ. שבת און זונטאג 12 ביימאג

דער קהלה=בודזשעט אויפ'ן יאהר 1934

„די הויפט-זאכען און די נעבען=זאכען"

— 3 —

דאסועלבע איז אויך מיט דער סומע אויף איינמאליגע אונטערשטיצונגען. ווען אין בודזשעט אויפ'ן יאהר 1933 איז צו דעם צוועק פרעלימינירט געווארען 90 טויזענד זלאטעס האט מען זיך אפגעגעבען א חשבון דערפון, אז די סומע איז, אין פערהעלטניש מיט דער גרויסער נויט, אזוי קליין, אז די פערטיילונגס=קאמיסיע וועט מוזען האבען א היפש ביסעל פעראנטווארטליכקייט ווי אזוי די סומע צו פערטיילען צווישען דער גרויסער צאהל פון די, וועלכע ווענדען זיך נאך הילף. צום צום סוף ווייזט זיך ארויס, אז פון דער סומע פון 90 טויזענד זלאטעס איז אויסגענוצט געווארען נאר 75.347. דא פעהלט א סומע פון 15 טויזענד זל. כדי צו אילוסטרירען ווי גרויס אזא סומע איז פאר נויטבעדערפטיגע, איז גענוג אנצווייזען, אז די גאנצע קוילען-אקציע פון דער קהלה האט געקאסט נישט מעהר ווי 20 טויזענד זלאטעס.

די גרעסטע עולה אבער איז, לויט אונזער מיינונג, וואס אין נישט רעאליזירט געווארען די סומע, וועלכע איז פרעלימינירט געווארען אויף הילף פאר עקסמיטירטע. איינגאנצען איז אויף דעם צוועק פרעלימינירט געווארען 15 טויזענד זלאטעס. אויסגעגעבען איז געווארען 10070, אויף דעם דוכט זיך איז שוין נישט פערהאן קיין פערענטפערונג. די עקסמיסיע-פלאג איז אין יאהר 1933 געווען אזוי גרויס, ווי נאך קיינמאל נישט ביז איצט. ביי די הונדערטער עקסמיטירטע איז דער איינציגער אויסוועג געווען די קהלה. ביי די איצטיגע דירות-פערהעלטנישען איז 100 זלאטעס פאר אן עקסמיטירטען א בעדייטענדע שטיצע, דורך וועלכער מ'וואלט געקענט פיל טרעהרען טרוקענען, אויסמיידען דאס וואלגערען זיך פון קליינע קינדער אויף דער קעלט און נעץ. מיט 5 טויזענד זלאטעס וואלט מען דאך געקענט אזויארום העלפען 50 עקסמיטירטע פאמיליעס און אויף דעם האט דאך געדארפט זיין געלד, ווייל דער קהלה-ראט, וועלכער האט פרעלימינירט, האט דאך פארגעזעהען אויף דעם צוועק די דאזיגע 5 טויזענד זלאטעס, און נאכמעהר: בעת פאראיאהרען ביי דער בודזשעט-דעבאטע איז פארגעלעגט געווארען צו העכערען די דאזיגע סומע, האט דער וויצע-פרעזעס בערגער מיט רעכט ערקלערט, אז די פערוואלטונג ביט זיך אפ א חשבון דערפון ווי נויטיג און וויכטיג ס'איז די הילף פאר עקסמיטירטע און אויב ס'וועט זיין געלד וועט די קליינע סומע אין בודזשעט נישט זיין קיין מניעה, אז מ'זאל ארויסגעבען מעהר געלד צו דעם צוועק. צום סוף זענען מיר עדות, אז דוקא דא איז די בודזשעט-סומע נישט דערצויגען געווארען.

נאך אין צוויי פאזיציעס זענען נישט אויסגעגעבען געווארען די סומען, וועלכע זענען בעשטימט געווארען, דאס איז אויף שכר-לימוד פאר ארימע שילער אין די חדרים און שולען און אויף די סטיפענדיעס פאר שטודירענדע.

אט די עטליכע בעמערקונגען, וועלכע מיר האבען געמאכט בנוגע דעם רעאליזירען דעם בודזשעט אויפ'ן יאהר 1933 גיבען דעם כאראקטער, וועגען וועלכען מיר האבען גערעדט אין אונזער ערשטען ארטיקעל, די פערזאנען, וועלכע פיהרען אן מיט דער קהלה זעהם אויס זענען געווען געצוואונגען דורך זייער אייגענער פאליטישער מעהרהייט צו „אגודיזירען" די קהלה און דעריבער האט נישט געסטייעט אויף די „נעבען=זאכען". וועגען וועלכע מיר האבען גערעדט, אז דאס זענען נעבען=זאכען, האט נישט איינער פון די אגרעסיווע „אגודיסטען" געגעבען אנצוהערען.

איצט ווען מיר האבען זיך גאר בקיצור בעקענט מיט דער רעאליזירונג פון פאראיאהריגען בודזשעט קען מען שוין איצט א בליק ארייגעבען אין דעם נייעם בודזשעט און אויסגעפינען די פארם און אינהאלט ווי אזוי ער איז צונויפגעשטעלט געווארען און דער עיקר אין וואס פארא פארם ער איז אנגענומען געווארען.

אבער נאך איידער מיר טרעטען צו דאס צו טון ווילען מיר אגב אורחא מאכען א קליינע אבער וואגיגע בעמערקונג, דער פערזאנאל פון דער קהלה איז גרויס און פערגרעסערט זיך כסדר מיר האלטען, אז דאס איז נישט קיין איבריגעס, די ארבייט האט זיך צוואקסען (אפגעזעהען דערפון ווער ס'ווערט צוגענומען אויף די דאזיגע פאסטענס...) ס'איז איבערגענומען געווארען די שחיטה, וועלכע האט געברענגט א נייעם שטאב בעאמטע, א גאר גרויסער פראצענט אין בודזשעט נעהמט צו די פענסיעס פאר בעאמטע און פונדעסטוועגען הענגט דאס אלץ אין דער לופט.

מיר מיינען דאס אקעגען דעם, וואס איז נאך נישט אויס געארבייט געווארען און נישט אנגענומען געווארען די בעאמטען-פראגמאטיק. הונדערטער טויזענדער זלאטעס ווערען אויסגעגעבען אויף פענסיעס און דאס האט נישט קיין ראהמען און נישט קיין רעגולאמין. מ'ווייסט נישט למשל, פאר וואס דער בעאמטער איקס בעקומט כך וכך און איגרעק נאר כך וכך. ס'זענען נישט פערהאן קיין קאטעגאריעס. ווען למשל מ'גיט אויס א יאהר עמעריטורען אויף א סומע פון 84,450 זלאטעס און דאס אהן יעדער בעשטימונג, נאר אויפ'ן ווינד. אהן שום באזע און רעגולאמין-יסוד. דער דאזיגער אומשטאנד ברענגט אויך אריין א פירוד אין פערסאנאל אליין, ווייל דאס גיט די מעגליכקייט צו העכערען די פענסיעס פון משלנו-בעאמטע און אנדערע נישט, ווי דאס איז געווען ערשט נישט לאנג. פון דעם אלעם איז צו דרינגען, אז א בעאמטען-פראגמאטיק איז פונקט אזוי וויכטיג, ווי יעדער גייער אויפטו פון דער קהלה.

(פארטזעצונג קומט)

י. ד—ן.

בעמערקונג: מיר זענען זעהר צופרידען דערפון וואס מען מאכט אונז אויפמערקזאם, אז די קהלה-„כראניק" ווערט ווייטער ארויסגעגעבען און שוין איצט דרוקט זיך א נייער נומער, וועלכער וועט איינגיכען ערשיינען.

יודיש
קאמעראל-טעאטער
אלעע 1. מאי 2

גאסטשפילען פון אנסאמבל
פון ווארשאווער „פאוויליאן"=טעאטער
אנפיהרונג:
חיים סאנדלער

ענדליך ווערט
היינט און טעגליך
נארמאל געשפילט ווערען

אורקע נאכאלניק'ס
מייסטערווערק
„גנבה'שער יושר"

אנפאנג 9 אוונט.
בילעטען צו בעקומען אין קאסע
פון 11—2 און פון 5 נאכמיטאג.

די אלמנה פון דוד פרישמאן אין לאדז

קיין לאדז איז געקומען די אלמנה פון בעריהמטען יודישען שריפטשטעלער דוד פרישמאן. פרוי לילי פרישמאן איז בעקאנט מיט איהרע פארלעזונגען וועגען איהר פערשטארבענעם גרויסען מאן. איצט איז די פרוי פרישמאן געקומען קיין לאדז צו פערשפרייטען די ווערק פון דוד פרישמאן אין יודיש און העברעאיש.

פארלעזונג פון ד"ר וו. פאלעק אין „וויזא"

וועט פארקומען היינט 9 אין אוענד, א. ד. ט. „פופצעהן יאהר הבימה אויפ'ן פאן פון אייראפעאישען טעאטער".

איינטריט פריי פאר מיטגלידער און אריינגעפיהרטע געסט.

פארן גנב'ענען עלעקטרישען שטראם

איז י. העמבינסקי (זאכאדניע 66) פערמשפט געווארען אויף א חודש טורמע, (און) דער עלעקטראטעכניקער מרדכי פראך, וועלכער האט געמאכט דעם אונלעגאלען אנשלוס — אויף 3 חדשים אומבעדינגטען ארעסט.

געכאפט א חגא-שיסער...

(2) אין הסכם מיט דער ארויסגעגעבענער שטרענגער פעראָרדנונג וועלען נישט שיסען אין די גאסען אין דער ערב-חגא-צייט, איז נעכטען פערהאלטען געווארען אויף רוג ראדיואנסקא און זשעראמסקיעגא א געוויסער זיגמונט דוראטש, וועלכען מען האט געכאפט ביים אונטערלייגען שטארקע „חגא"-פעטארדעס אונטער'ן טראמוואי.

ער וועט האבען צו זיצען אויך צו זאגען.

8 חדשים טורמע פארן וועלען פערגוואלטיגען א מיידל

(2) 8 חדשים טורמע האט נעכטען בעקומען א געוויסער טאדעאוש אנדזשעיעווסקי פאר'ן וועלען פערגוואלטיגען דאס מיידעל ולאדיסלאווא ריקאלסקי אין דער וואוינונג פון איהר מוהמע.

דער פראצעס איז פארגעקומען ביי פערמאכטע טירען.

Dr. HELLER
ספעצ. פאר הויט און ווענערישע
קראנקהייטען און מענער-שוואכע
8 טראוגוטא 8, טעל. 179-89
נעמט אן פון 8—11 און פון 4—8 אוונט.
זונטאג פון 11—2 מיטאג.
פאר פרויען א ספעציעלער ווארטע-זאל.
אונבעמיטעלטע — לעטשניצע-פרייזן

פראלאנגאציע פון רעגיסטראציע=קארטען פון אויטאס

דער לאדזשער וואיעוואדעשאמט איז מודיע, אז בכדי צו פראלאנגירען די רעגיסטראציע-קארטעס פון אויטאס, דארף מען זיי (די קארטעס, אדער די צייטווייליגע שיינען בעלייגט) אין די ענטשפרעכענדע סטאראסטוועס ביזן 31. ד. ח. פאר פריוואט אויטאס, און ביזן 14. אפריל — פאר פרנסה-אויטאס.

פרטים וועגען דעם זענען אנגעגעבען אין די אויסגעהאנגענע פלאקאטען.

בעשאנקען מיט „קושיזש זאסלוגי"

איב'ם „מאניטאר" איז פערעפענטליכט די ליסטע פון די בעשאנקענע מיט „פערדינסט-קרייצען" צ. א. אפצייכענונגען.

צ. א. זענען בעשאנקען געווארען מיט זילבערנע קרייצען (קשיזש זאסלוגי) די אומגעקומענע: אלפרעד דראבניקאווסקי (א כאינער ארבייטער) יאן און סטעפאן וויבאר — די אלע פאר דער הילף און דער העלדישער אויפפיהרונג בעת'ן רויב-אנפאל אויף דער איבקאסענטקע קליין; דער אומגעקומענער אנטאני יאקאווינע — אין שייכות מיט'ן אנפאל אויף דער געוועלבערין מאריא גריגינג (דאמבראווסקא 5) מיט זילבערנע קרייצען זענען בעשאנקען געווארען: קאזשימיעזש דעמבשינסקי און סטעפאן מאלעק פאר אקטיוו העלפען די מאכט-ארגאנען בעת'ן אנפאל אויף דער איבקאסענטקע קליין אין כאיני, און יאנינא פינדאס פאר בייהילפיג זיין דער מאכט אין אנדערע פאלען.

דער'הרג'עט מיט א האק איהר מאן

(2) דער 30=יאהריגער סטאניסלאוו בעניאווסקי האט געלעבט ווייט נישט בשלום מיט זיין ווייב מרת סטעפאניא (אין דארף יוזעפאוו, לענטשיצער קרייז).

א סברא, אז אין די מחלוקת'ן צווישען מאן און ווייב האט א גרויסען חלק גענומען די שוויגער בעניאווסקי'ס.

דער סוף פון די אפטע קריגערייען און געשלעגען צווישען פארפאלק איז געווען דער, אז — די פרוי האט נעכטען געכאפט א האק און דער'הרג'עט איהר מאן.

דערנאך איז זי אוועק און זיך אליין איבערגעגעבען אין די הענד פון דער פאליציי.

ראדיא=ווינקעל

א נייע „בראנזשע"

געווען איז עס-איז יאהר 1898. פון אנגלישען אינזעל, 13 קילאמעטער ווייט פון פעסטען לאנד, האט מען ארויסגעשיקט דעם ערשטען סיגנאל מיט דער הילף פון דראטלאזען טעלעגראף. דער סיגנאל איז בעשטאנען פון דריי קורצע אפגעהאקטע טענער. אויפ'ן ברעג האט זיך געפונען דער יונגער מארקאני מיט נאך עטליכע געלעהרטע און מיט שפאנונג האבען זיי געווארט אויפ'ן אפגערעדטען סיגנאל. צו דער בעשטימטער רגע האבען זיך אין די הער-טרייבלעך דערהערט דריי שוואכע קלאנגען. די דאזיגע דריי שוואכע קלאנגען אין הער-טרייבעל האבען דעמאלסט אנגעזאגט דער וועלט וועגען א נייע וואונדערבארע ערפינדונג — ראדיא. אין יאהר 1901 איז שוין געלונגען די דאזיגע הריי פינטעלעך (דער בוכשטאבען ס) אריבערצופארען פון ענגלאנד אויף יענער זייט אקעאן קיין אמעריקע. אין יאהר 1903 איז שוין איינגעפיהרט געווארען א שטענדיגע ראדיא-טעלעגראפישע פערבינדונג צווישען אייראפע און אמעריקע.

אין יאהר 1912 זענען א דאנק דעם ראדיא אפגעראטעוועט געווארען פון טויט 700 מענשען — פאסאזשירען פון דער אונטערגעגאנגענער „טיטאניק".

אין יאהר 1919 קאן מען שוין איבערגעבען טעלעפאנישע געשפרעכען אויפ'ן דראטלאזען וועג. אין יאהר 1920 ווערען אויפגעשטעלט די צוויי ערשטע ראדיאפאנישע סטאנציעס אין אמעריקע. 6 יאהר שפעטער איז שוין אויף דער וועלט פארהאן 995 ראדיא-סטאנציעס און פאריגעס יאהר זענען שוין געווען טעטיג גאנצע 1106 ראדיא-סטאנציעס.

אין די לעצטע צוויי יאהר איז שוין די צאהל ראדיא-סטאנציעס, וואס זענען אויפגעשטעלט געווארען, יעניג געשטיגען צוליב דער גרויסער ענגשאפט, וואס העררשט שוין איצט אין עטער און עס האט שוין פערפעהלט פאר זיי פרייע כוואליעס. דערפאר אבער האבען די ביז איצטיגע סטאנציעס אנגעהויבען א געניג אין איבערשטייגען איינע דער אנדערער מיט דער קראפט פון איהר ארויסשיקענערגיע. אין דעם דאזיגען געיעג געפינט זיך פוילען כמעט אויפ'ן ערשטען ארט מיט איהר ראדיא-סטאנציע אין ראשין, וואס איז איינע פון די שטארקסטע אויף דער וועלט.

אין יאהר 1920 האבען ראדיא געהערט 2000 מענשען, היינט זענען שוין פארהאן 138 מיליאן ראדיא-הערער.

אויסטראליען האלט אויף איהר קאנטאקט מיט דער ארומיגער וועלט הויפטזעכליך דורך ראדיא, א דאנק וועלכען זי בעקומט אלע פרעסע - ידיעות און כל'ערליי קאמוניקאטען וועגען וועטער, שיפען, בערזע און אנדערע ידיעות.

בלויז אויף פרעסע-ידיעות און אנדערע קאמוניקאטען האט מען אין יאהר 1931 פערוואנדעט דורכ'ן ראדיא 1,600,000 שעהן.

בעזונדערס אינטערעסאנט זענען די סטאטיסטישע ציפערן, וואס ווייזען וויפיל מענשען האבען בעקומען בעשעפטיגונג ביים ראדיא און זיי האבען דערפון פרנסה. זייער צאהל בעטרעפט מיטן עסטענס צוויי מיליאן.

דער אומזאץ מיט ראדיא-אפאראטען איז פאריגען יאהר האט בלויז אין די פעראייניגטע שטאטען בעטראפען זיבען מיליאן דאלאר. עס איז א רעקארד ציפער אפילו פאר אמעריקע. פאר'ן לעצטען יאהר האבען די רעקלאמעס פאר'ן ראדיא אין אמעריקע געגעבען די ראדיא-סטאנציעס א הכנסה פון 846 מיליאן דאלאר.

די סטאטיסטיק פון פראנקרייך האט געוויזען, אז די צאהל פון דער פערברויכטער עלעקטרישער ענערגיע פאר ראדיא-צוועקען האט דארט בעטראפען 25 מיליאן קילאוואט-שעה'ן, געקאסט האט עס 13 מיליאן זל.

די גאנצע וועלט האט פערברויכט עלעקטרישען שטראם פאר ראדיא אין לעצטען יאהר אנדערטהאלבען מיליארד קילאוואט-שעה'ן פאר 650 מיליאן זלאטעס.

די עטליכע ציפערן אילוסטרירען אין א געדיגענדער מאס, די ריזיגע ענטוויקלונג און מאכט פון ראדיא און געבען א בעגריף וועגען דעם אונגעהויערן איינפלוס פון ראדיא אויפ'ן קולטורעלען לעבען פון דער וועלט.

אויערן, נאז און האלז=קליניק
מיט בעטען פון Dr.
Z.Rakowski
פיעטריקאווער 67, טעל. 127-81
נעהמט אן שטענדיגע קראנקע (צוועק אפעראציע א. ז. ה.) ווי אויך אמבולאטארישעס פון 11—2 און פון 5—8 אוונט.

ביטשריפטען=ביורא
פאר געריכטס= און אדמיניסטראציע=מאכט
B. Mann
האט זיך איבערגעצויגן פון פעטריקאווער 10
אויף פעטריקאווער 82
פארטער, לינקע אפיצינע.

דער פּראָצעס געגען די שולדיגע אין די יודען־עקסצעסען אין טשערנאָוויץ

פאַר וועלכע חטאים זענען די יודען צוגעצויגען געוואָרען צו פעראַנטוואָרטליכקייט

(ספּעציעלע קאָרעספּאָנדענץ)

די טעג איז פאַר אַ קריגס־געריכט אין יאַסי פאָרגעקומען דער פּראָצעס געגען 25 קוזיסטען, וועלכע האָבען אין אחרון־של־פסח פון פאָריגען יאָהר אָרגאַניזירט אַ פּאָגראָם איבער די טשערנאָוויצער יודישע גאַסען.

ווי מיר האָבען בשעתו געמאָלדען, זענען בעת יענע עקסצעסען פערוואונדעט געוואָרען אַ סך פּער־זאָנען, פון זיי מעהרערע שווער, עטליכע צעהנדליגער קראָמען פון אָרימע יודישע פּרוכטען־הענדלער און פון קליינע יודישע סוחרים, זענען צעראַבירט געוואָרען. הונדערטער פענסטער און יוטרינעס זע־נען צעבראָכען. דער שאָדען האָט דערגרייכט הע־כער איין מיליאָן ליי.

די מאַסע, וועלכע האָט בעוויזען די קורשטיקען די עקסצעסען, לויט'ן היימישען נוסח, אַביסעלע צו שפּעט, האָט, נאָך די טרויעריגע געשעהענישען, בעת עס האָט זיך פאַר איהרע אויגען בעוויזען דער חורבן אין זיין גאַנצער גרויס און טראַגישקייט, דורכגעפיהרט רעוויזיעס און אַרעסטען אין די לאָקאַלען פון די קוזיסטען און נאַצי־לייט. ביי די רעוויזיעס זענען קאָנפיסקירט געוואָרען פיל קאַמפּף־אַמוני־ציע מאַטעריאַלען, דערונטער רעוואָלווערען, שטי־לעטען און אַמוניציע. אַן ערך דרייסיג קוזיסטען, אייזענגוואַרדייער און נאַצי־לייט מיט זייערע אַנפיה־רער, וועלכע האָבען געשפּילט אַ זעהר טרויעריגע ראָל, ערב די עקסצעסען, און בעת די עקסצעסען, זענען אַרעסטירט געוואָרען און עס איז געגען זיי פערפיהרט געוואָרען אַן אויספאָרשונג.

לסוף האָט דער פּראָקוראָר אַרויסגעטראָגען די עפענטליכע אַנקלאַגע געגען 25 בעשולדיגטע, צווי־שען זיי אויך אַקעגען דריי יודישע יונגעלייט, וועל־כע האָבען זיך בעת די עקסצעסען אַקעגענגעשטעלט די האַקענקרייצלער און געפּרובט אָפּצושטעלן זייערע אַטאַקעס.

די פּאָליציי האָט שפּעטער אַרעסטירט די דריי יודישע יונגעלייט און האָט זיי איבערגעגעבען צוזאַ־מען מיט די אַנדערע קוזיסטען אין די הענט פון דער מאַכט, וועלכע האָט בעשולדיגט די דריי יודען אין אַרויסרופען גאַסען־אומרוהען און געוואַלט־אַק־טען בעגליין מיט די אַנדערע אַרעסטירטע קוזיסטען.

אַ קיילעכדיג יאָהר האָט געדויערט די אויס־פאָרשונג, וועלכע איז געפיהרט געוואָרען אַקעגען די 25 בעשולדיגטע האַקענקרייצלער און אַקעגען די דריי יודישע יונגעלייט.

אין משך פון דער דאָזיגער צייט, זענען פיל אַרעסטירטע האַקענקרייצלער, בעזונדערס מעהרערע הויפּט־אַנפיהרער, מיט זייער קאָמענדאַנט יאָן קאָ־סטאַקע בראש, בעפרייט געוואָרען פון אַרעסט, ביז צום הויפּט־פּראָצעס. צווישען די נישט־בעפרייטע און צוריקגעהאַלטענע אין אַרעסט זענען פערבליבען די דריי יודען...

דער הויפּט־פּראָצעס האָט געדויערט פולע פיר טעג. די בעשולדיגטע האַקענקרייצלער, וואָס האָבען זיך געפונען אויף דער פריי, האָבען זיך געשטעלט צום פּראָצעס.

דאָס איבערלייענען פון דעם בעשולדיגונגס־אַקט, מצד דעם פאָרזיצער, האָט געדויערט בערך 6 שעה צייט. זעהר כאַראַקטעריסטיש זענען איניגע שטעלען אין דעם בעשולדיגונגס־אַקט, בעזונדערס דאָרט, וואו עס רעדט זיך וועגען דעם, ווי אַזוי עס איז געקומען צו די עקסצעסען. לויט דעם בעשולדיגונגס־אַקט, האָבען יודען אין גאַס בעליידיגט קריסטליכע סטודענטען. די דאָזיגע בעליידיגונג זאָל האָבען גע־הערט דער קוזיסטענפיהרער, יאָן קאָסטאַקע, וועלכער האָט דאָס נישט געקענט רוהיג איבערטראָגען, ער האָט דעריבער מיט נאָך עטליכע חברים זיך געוואָר־פען אויף די בעליידיגער און ער האָט זיי באַלד אויפ'ן אָרט מקיים־פּסק געווען. שפּעטער, ווערט דערציילט אין בעשולדיגונגס־אַקט, האָבען זיך אין די לאָקאַלען פון דער קוזיסטישער יוגענט־אָרגאַניזאַציע, פערזאַמעלט אַלע מיטגלידער, דאָרט האָבען זיי זיך בעוואָפענט מיט מעסערס, רעוואָלווערען און העק און האָבען זיך געלאָזט איבער די טשערנאָוויצער גאַסען אויף צו בעגעגענען די קאָמוניסטען, ווייל זיי האָבען זיך דערוואוסט, אַז די קאָמוניסטען פּלאַנען צו מאַכען גאַסען־דעמאָנסטראַציעס. דאָ אויף דער גאַס, איז עס געקומען צו צוזאַמענשטויסען מיט דער בעפעלקערונג און שליסליך איז עס דער־גאַנגען ביז צו די בעוואוסטע געשעהענישען.

אינטערעסאַנט איז די פעסטשטעלונג, וואָס ווערט געמאַכט אין דעם בעשולדיגונגס־אַקט, אַז די נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטישע אָרגאַניזאַציע אין בוקאָווי־נע, אונטער דער אָנפיהרונג פון דעם היטלער־תלמיד, אינזשינער לאַנדוועהר, האָט גענומען אַן אַקטיווען אַנטייל אין די עקסצעסען...

דריי טעג האָט זיך ס'געריכט פערנומען מיט אויסהערען די בעשולדיגטע און די עדות. אויפ'ן פערטען טאָג, האָט בעקומען דאָס וואָרט דער פּראָ־קוראָר, וועלכער האָט געהאַלטען אַ שאַרפע רעדע גע־גען די בעשולדיגטע יודען.

נאָך אַ קורצער בעראַטונג, האָט דער געריכט אַרויסגעטראָגען פאָלגענדען אורטייל:

זעקס בעשולדיגטע, צווישען זיי די דריי יודישע יונגעלייט, זענען פערמשפּט געוואָרען צו צוועלף, זעקס, דריי און צוויי מאָנאַטען אַרעסט, צו פּעצאָלירען די פּאָליטישע רעכט אויף איין און צוויי יאָהר צייט און אויף צו צאָהלען אַ געלד־שטראָף פון איין ביז דריי טויזענד ליי. פינף בעשולדיגטע זענען פער־אורטיילט געוואָרען פון אַכט ביז פינפצעהן טעג אַרעסט. אַלע אַנדערע אָנגעקלאַגטע, צווישען זיי די קוזיסטען־פיהרער יאָן קאָסטאַקע און יאַנעסקו זע־נען פון דעם געריכט בעפרייט געוואָרען...

א. בוקאָווינער.

קאָנפיסקירט אין קאָוונע אַ בראָשור וועגען ריטועלע מאָרדען ביי יודען

קאָוונע (יט"א) די ליטווישע אַנטיסעמיטען זענען ערב פּסח געוואָרען אַקטיוו און האָבען זיך געקליבען אַפילו אַרויסצוגעבען אַ ספּעציעלע בראָ־שור וועגען ריטועלע מאָרדען ביי יודען. וועגען דעם האָבען די ברייט אַנאָנסירט אויך די אַנטיסעמי־טישע בלעטער. אַ דעלעגאַציע פון יודישען פראָנט־קעמפער־פערבאַנד האָט אינטערווענירט ביי דער רע־גירונג, אַז אַזאַ העצע קען האָבען געפעהרליכע פאָל־גען און דער רעזולטאַט איז געווען, אַז די פּאָליציי האָט קאָנפיסקירט די בראָשור, נאָך איידער זי איז אַרויס אין פערקויף.

דער פערבאַנד פון יודישע כעמיקער אָרגאַניזירט אַפּטייקונגען אויף דער פּראָווינץ

וואַרשא (יט"א) די הויפּט פערוואַלטונג פון פערבאַנד פון יודישע כעמיקער אין פוילען פאַר דער ענטוויקלונג פון דער כעמישער אינדוסטריע אין פּאָ־לען, טרעט צו צו אָרגאַניזירען ביי־ע פּראָווינץ־אַפּטייקונ־גען. אין צוזאַמענהאַנג דערמיט ווילען די פערוואַל־טונגס־מיטגלידער בעזוכען אַ רייהע שטעט. די יו־דישע כעמיקער ווערען געבעטען זיך צו פערשטענ־דיגען וועגען דעם ענין, מיט'ן פערבאַנד (וואַרשא, בערעדרי 10) און העלפען די דעלעגאַטען פון פער־באַנד ביים אָרגאַניזירען די אַפּטייקונגען.

אַנטווערפּענער רב בעקומען אַן אויסצייכנונג פון יונגען בעלגישען קעניג

אַנטווערפּען (יט"א) דער רב פון דער היגער קהלה מחזיקי־הדת הרב מ. ראָטענבערג איז בעשאָנקען געוואָרען דורך דעם יונגען בעלגישען קעניג מיט'ן מעדאַל: „ריטער פון בעלגישען קרוין אָרדען".

25־יעהריגער יובילעאום פון ווינער „הכח"

ווין (יט"א) איינער פון די עלטסטע און בע־ריהמסטע יודישע ספּאָרט־פעראיינען אויף דער וועלט דער ווינער „הכח" האָט די טעג געפייערט דעם יובילעאום פון זיין 25־יעהריגער עקזיסטענץ.

ווי אַזוי וועט דער רעליגיאָנס־פּרינציפּ איינגעפיהרט ווערען אין עסטרייכישע שול־וועזען

ווין. (יט"א) דער עסטרייכישער ביל־דונגס־מיניסטער ד"ר שושניג האָט געהאַלטען אַ רעפעראַט אין קאַטוילישען לעהרער־פעראיין אין אינסברוק, אין וועלכען ער האָט ערקלערט צוו. אַנד.:

ווי וויכטיג עס זאָל נישט זיין דער רעליגיאָנס־אונטעריכט גופא איז אָבער קלאָהר, אַז די זיטליך־רעליגיעזע ערציהונג מוז דורכדרינגען אַלע פאַך־געביטען. עס דאַרף נישט פערשטאַנען ווערען אַלס אַטענטאַט אויף אַ וועלכער עס איז מינדער־הייטס־גרופּע, ווען מיר פערלאַנגען אַ קאַטוילישען לעהרער פאַר קאַטוילישע שילער און אַן עוואַנגע־לישען לעהרער פאַר עוואַנגעלישע קינדער".

דער בונדעס־מיניסטער האָט דערביי מיט קיין איין וואָרט נישט דערמאָנט, אַז עס זענען פאַרהאַן אין עסטרייך יודישע שילער און אַז אין 8 ווינער שולען בילדען אַפילו די יודישע שילער די מעהרהייט. אין ווין זענען איצט אפילו נישטאָ אַזוי פיל יודישע לעהרער, וועלכע זאָלען קענען בעדינען די שולען מיט אַ יודישער שילער־מעהרהייט.

DR. MED. H. LUBICZ

פאַר הויט, ווענערישע און געשלעכטס־קראַנק.
צעגעלניאַנאַ 7 (פריהער 43), טעל. 141-32
עמפּפאַנגס־שעה'ן 8—10, 12—2, און 5—8 זונטאַג און יו"ט 9—1. פאַר דאַמען בעזונדערער וואַרטע־זאַל

Dr. med.

L. Berman

צעגעלניאַנאַ 15, טעל. 149-07

ספּעציאַל־אַרצט פאַר הויט־ און געשלעכטס־קראַנקהייטען, מענער־שוואַכע־בעהאַנדלונג און ספּעציעלע בעשטראַהלונג.
אַלע אַרט אַנאַליזען.
נעמט אָן פון 8—11 און 4—8 אָוו. זונטאַג פון 9—1 בייטאָג
פאַר אונבעמיטעלטע — לעטשניצע־פּרייזען.

דער אַריער־פּאַראַגראַף

ר. אייזראַעל

שפּאַנענדער ראָמאַן פון דער איצטיגער ווילדער צייט

65

— וועך זענט איהר און וואָס ווילט איהר פון מיר?

— איהר האָט שוין איינמאָל די דאָזיגע פראַגע געשטעלט און איך האָב איך דערויף שוין געענט־פערט, אַזוי אַז דאָס איבערפרעגען איז פולשטענדיג איבעריג, צו וואָס דאַרפט איהר פערציהען אונזער געשפּרעך. מיין אַנוועזענהייט איז דאָך פאַר איך נישט גאָנץ אַנגענעהם

בעהמע האָט געפיהלט, אַז ער איז פולשטענדיג פערלוירען, די בעציהונג פון דעם געהיימנישפולען מענש צו איהם האָט איהם איבערצייגט, אַז דער מענש שפּאַסט נישט, אַז ער וואָלט געקומען מיט אַ בע־שטימטער מיסיע

פון דעם אופן ווי אַזוי דער מאַן האָט גערעדט האָט בעהמע ווייטער פערשטאַנען, אַז דאָס איז נישט קיין באַנדיט, נישט קיין ענפּאַלער גאָר אַ נאָא־ינטעליגענטער מענש און דאָס האָט איהם נאָך מעהר איבערצייגט, אַז דאָס אַלץ איז נישט קיין שפּאַס בעה־מע האָט זיך העצידירט און האָט געזאָגט

— איך גיב זיך אונטער, ס'איז פערפאַלען, איך בין אין אייער האַנד, איהר האָט זיך אויף אַ הינטערליסטיגען אופן אַריינבעקומען אין מיין וואוי־נונג, איהר זענט בעוואָפענט און איך נישט, אַזוי אַז איך קאַפּיטולירע, שטעלט אייערע בעדינגונגען

— איך האָב געוואוסט, אַז איהר, זענט אַ פּחדן און דעריבער האָב איך מייגע רעוואָלווערען נישט אַנגעלאָדען, איך קאָן איך וועגען דעם מעלדען. איך קום צו איבערצייגען בעהמען, אַז עס איז אַזוי, האָט דער געהיימנישפולער מאַן אוועקגעזאָגט פאַר בעהמע רעוואָלווערען אויפ'ן טיש.

בעהמע איז געוואָרען רויט פאַר כעס, איצט האָט ער שוין געטראַכט וועגען נקמה און זיך פערמעסטען מיט דעם אונבעקאַנטען.

— מילא איהר קענט מיך בעטראַכטען ווי אַ פּחדן. איך ליגט נישט דערין, אַז איהר זאָלט האַל־טען פון מיר אַנדערש נישט, בעהמע איז געוואָרען דרייסטער, ער האָט זיך אָנגעהויבען אַרומצודרעהען אין צימער, אַזוי ווי ער וואָלט זיך שוין געוואָלט צו־געוואוינט צו דער אַנוועזענהייט פון דעם שוואַרצען מענשען, ער האָט אָבער נישט געקענט בעמערקען ווי דער אונבעקאַנטער פאָלגט נאָך יעדען שריט און יעדע בעוועגונג פון בעהמען

— אַלזאָ שטעלט אייערע בעדינגונגען, האָט בעהמע ווידער אַמאָל געזאָגט

דער אונבעקאַנטער האָט אַרויסגעצויגען אַ לאַנגען פּאַפּיר, געדיכט געשריבען, דערלאַנגט עס בעהמען און געזאָגט

— איהר וועט אַלץ וואָס דאָ איז געשריבען אי־בערשרייבען מיט אייער האַנדשריפט און עס אונ־טערשרייבען, דאַן וועל איך אייך איבערלאָזען מיט דעם זעלבען וועג דורך וועלכען איך בין געקומען

— און וואָס וועט איהר שפּעטער טון מיט דעם דאָזיגען דאָקומענט? האָט בעהמע געפרעגט, אַנ־הויבענדיג צו לייענען, מיר וועלען די יודען ווי דיזשענ־טעלמענער אויפריכטיג, הגם איך בין אייער געשוואָ־רענער...

— אין אייער איינענער שטוב, האָט דער אונבעקאַנטער געענטפערט, איך וועל דעם דאָזיגען האַקו־מענט פערעפענטליכען אין דער ענטשפּרעכענדער צייט און אין דעם ענטשפּרעכענדען אָרט.

— איך קען דערויף נישט מסכים זיין, דאָס וואָלט געהייסען אַליין אונטערגראָבען מיין קאַריערע און עקזיסטענץ, דאָס וואָלט גלייך געווען צו דעם, ווי איך וואָלט מיר אַליין אויסגעגראָבען אַ גרוב און זיך דאָרט אַריינגעלעגט, און איהר דאַרפט דאָך פערשטעהען, אַז דאָס טו איך נישט זעהר גערן

— מילא, מוז איך זיך רעכענען דערמיט, אַז איהר זאָגט זיך אָפּ דאָס צו טון, דעמאָלט שטעל איך צו דיספּאָזיציע צוויי אויסוועגען...

— וועלכע? האָט בעהמע שנעל געפרעגט

— אָדער איהר זאָלט אַליין בעגעהן זעלבסט־מאָרד, אָדער איך וועל אייך דערשיסען

— אייערע רעוואָלווערען זענען נישט אָנגע־לאָדען

— די, וועלכע ליגען אויפ'ן טיש נישט, נאָר אַנדערע יאָ

בעהמע האָט זיך צולאַכט, האָט גענומען דאָס פּאַפּיר, וועלכעס דער אונבעקאַנטער האָט איהם מיט אַ מינוט פריהער געגעבען און עס צוריסען אויף צוויי העלפטען

— איך קען אַזאַ דאָקומענט נישט אונטער־שרייבען

דער אונבעקאַנטער האָט זיך גאָרנישט אויפגע־רעגט, האָט אַרויסגענומען פון טאַש אַן אַנדער פּאַ־פּיר און עס ווידער דערלאַנגט בעהמען

— איך האָב אַ קאָפּיע דערפון, דאָ האָט איהר דאָס, איהר האָט דאָך דאָס אַפילו נישט איבער־געלייענט

בעהמע האָט זיך געכאַפּט, אַז מ'מיינט ביידען וועט ער גאָרנישט מאַכען און האָט צוגענומען דאָס פּאַפּיר, ס'האָט געדויערט היבשע סעקונדען ביז בעהמע האָט אַלץ איבערגעלייענט, מיט יעדער ווייטערדיגער שורה האָט ער אָנגעהויבען מעהר צו ציטערען, דאָרט האָט זיך גערעדט וועגען דעם, אַז אַלע ערקלערונגען וועלכע בעהמע האָט געמאַכט וועגען דער טעראָריסטישער אָרגאַניזאַציע זענען רייגע בלבולים, וואָס מעהר ס'האָט איהם אויפגע־רעגט איז געווען דאָס וואָס דאָרט האָט זיך בפירוש געשריבען, אַז ער איז פערוואונדעט געוואָרען דורך העלען, וועלכע ער האָט פערפיהרט צו זיך אין שטוב אַריין און וועלענדיג זי פערגוואַלדיגען האָט זי איהם פערוואונדעט מיט אַ מעסער, וועלכעס האָט זיך גע־פונען אויפ'ן טיש

— ניין, ניין, איך וועל דאָס נישט אונטער־שרייבען, איך וועל דאָס נישט שרייבען, איהר קענט מיך דערשיסען, איך בין אַ דייטשער לייטענאַנט

— און איך בין אויך אַן אָפיציר, אויך אַ דייטש און עפּעס מעהר ווי אַ לייטענאַנט, יעצט איך וואָלט זיך דאָס אייך געוויזען, וואָלט איהר זיך געדאַרפט אויסציהען ווי אַ סטרונע און מיר סאַלוטירען

— אַ דייטשער לייטענאַנט בעהאַלט זיך נישט אונטער קיין מאַסקע, נאָר קעמפט פּנים אל פּנים מיט זיין געגנער

— פונקט אַזוי ווי איהר האָט דאָס געטאָן מיט העלען, אַ הילפלאָזער מיידעל וועלכע איהר האָט גע־וואָלט די יוגענד רויבען

— איך ליב העלען

— און זי איך אויך!

— דאָס גערהט מיך נישט אָן, איך ליב און קלויב נישט איבער אין די מיטלען מיין ליבע צו דער־גרייכען...

— אַפילו נישט אין אַזעלכע אומגליקליך צו מאַכען אַ גאַנץ פאָלק, צו דערמאָרדען מענשען און צו בעשווינדלען אַ גאַנצע וועלט, דאָס טוט אַ דייטשער לייטענאַנט

אַלזאָ, ווי איהר ווילט, איך ערקלער אייך, אַז איך וועל דעם דאָקומענט נישט איבערשרייבען און נישט אונטערשרייבען

— און איך ערקלער אייך, אַז איהר וועט יאָ שרייבען און דאָס תיכף

— איך וועל נישט שרייבען

איין דרוק מיט דער האַנד פון דעם אונבע־קאַנטען אויף בעהמעס אַקסעל, האָט איהם געצוואונ־גען זיך אַוועקצוזעצען ביים טיש.

(פאָרזעצונג קומט)

דער וואהל-נצחון פון די סאציאליסטען אין לאנדאן

די פערוואלטונג פון דער 8-מיליאניגער שטאט געהט איבער צו די לייבאריסטען

די ענגלישע סאציאליסטען האבען אפגעהאלטען א נצחון ביי די מוניציפאלע וואהלען אין לאנדאן, וועלכער האט אפשר צו זיך קיין גלייכען נישט אין דער געשיכטע פון דער לייבאר-פארטיי.

דער דאזיגער נצחון האט פאר די לייבאריסטען א גאנץ באזונדערס וויכטיגע באדייטונג דערפאר, ווייל זיי זענען דאך שוין פארגעבליך געווען א „גע-שלאגענע" פארטיי, וועלכע האט ביי די היינטיגע פערהעלטעניסען און שטימונגען, וואס הערשען אין ענגלאנד זעהר ווייניג שאנסען געהאט צו ווערען „א רעגירענדע פארטיי" אפילו נאר אין די ענגע ראהמען פון א מוניציפאלער פערוואלטונג. מ'דארף געדענקען די מפלה פון די לייבאריסטען בעת די אלגעמיינע וואהלען פון יאהר 1931, א מפלה, וואס האט געוואלטיג דערשיטערט און אפגעשוואכט די לייבאר-פארטיי, און מ'דארף נישט פערגעסען, אז ציקער געוועזענער „חבר" מאקדאנאלד, דער שעף פון דער היינטיגער קאנסערוואטיווער רעגירונג, טוט אלץ, אבסאלוט אלץ, וואס ער איז נאר בכח, בכדי נישט צו דערלאזען, אז זיינע פריהערדיגע „גע-נאסען" זאלען אויפהויבען דעם קאפ. קורץ, זיי האבען זעהר ווייניג שאנסען געהאט זיך צוריק „ארויפצוארבייטען אויף א מדרגה".

באר אט גאר אומגעריכטערהייד האט דאס ראד פון דער געשיכטע, וואס איז געלאפען כסדר רעכטס, זיך א דריי געטון צוריק אויף לינקס — און די לייבאריסטען זיצען ווידער אויפ'ן פערדעל, גאנץ אומגעריכטערהייד, צו דער גרעסטער איבערראשונג פון מאקדאנאלדס רעגירונג און פ'ן די פאליטישע שטערענזעהער און בקיאים, וואס האבען זיי דער שטיגער איז נישט פאראויסגעזעהן. קיין גוטס פאר דער ארבייטער-פארטיי, האבען די לייבאריסטען אזוי צו זאגען איבער נאכט ערא בערט לאנדאן. „פערכאפט" די מעטראפאליע פון דער בריטישער אימפעריע און זענען געווארען די גאנצע בעלי-בתים איבער דער ווירטשאפט פון דער 8-מיליאניגער ריזען-שטאט. וועלכע שטעלט פאר מיט זיך אייגענטליך אין קאמונאל-אדמיניסטראטיווער הינזיכט א גראפשאפט פון איבער אונצוואנציג קליינע שטעט-לעך. דעריבער קען מען אויך נישט רעדען וועגען וואהלען צום שטאט-ראט, נאר צום גראפשאפט-ראט פון לאנדאן.

דאס איז געווען דער ערשטער פאל אין דער געשיכטע, אז די סאציאליסטען זאלען איינגעהמען לאנדאן, און דערפאר איז פאר די לייבאריסטען גופא זייער וואהל-נצחון געווען א גרויסע איבער-ראשונג. דעריבער שאקע, זעהט אויס, האבען זיי בעשלאסען איינצוארדענען „א נאכט פון פרייד און יובעל, אין רויגען אלבערט האל, וואו דער פיהרער פון די לאנדאנער לייבאריסטען הערבערט מארי-סאן, א זוהן פון א פאליציאנט, געוועזענער מיניסטער אין מאקדאנאלדס סאציאליסטישע קאבינעט און איי- [illegible]

פון אונזער קארעספאנדענט
א. שרייבער

שטאטישער ווירטשאפט.

די לייבאריסטען האבען באמת א גרונד זיך צו פרעהען: 27 יאהר כסדר האבען די קאנסערוואטיווע געבעל-הבית'עט אין לאנדאנער קאונטי-קאונסעל (גראפשאפטס-ראט), פיהרענדיג די פערוואלטונג פון דער גרעסטער שטאט אין דער וועלט אין גייסט פון דער אלטער גוטער וויקטאריאנישער צייט. איצט פערנעהמען זייער פלאץ די סאציאליסטען, וועלכע גרייטען זיך גריגדליך צו רעפארמירען די „אלטע ווירטשאפט" אין גייסט פון מאדערנע דעמאקראטיע און פון מאדערנעם פארשריט אויף אלע געביטען פון עפענטליכען לעבען.

דער רעזולטאט פון די וואהלען שטעלט זיך דאר אזוי. עס זענען איצט גע'האן בלויז צוויי פארטייען אין לאנדאנער קאונטי קאונסעל: די אזוי גערופענע מוניציפאל רעפארמער'ס און די ארבייטער פארטיי. די מוניציפאל-רעפארמער'ס, וועלכע זענען פריהער געווען די הערשענדע גרופע, האבען ביי די איצטיגע וואהלען בעקומען 594334 שטימען, ד. ה. מיט 30 טויזענד 814 שטימען ווייניגער ווי אין יאהר 1931, און האבען אזוי ארום פערלוירען 28 מאנדאטען. די לייבאריסטען דאגעגען האבען בעקומען 681143 שטימען (מיט 258 טויזענד 196 שטימען מעהר ווי אין יאהר 1931) און האבען דא דורך געוואונען 34 נייע פלעצער.

אין דעם נייעם לאנדאנער גראפשאפטס-ראט, וועלכער בעשטעהט פון 124 ראטמענער, וואס ווערען אויסגעקליבען אויף 3 יאהר, וועלען אלזא די מוניציפאל רעפארמער'ס האבען 55 און די לייבאריסטען 69 פלעצער. אזוי ארום האבען די סאציאליסטען א מעהרהייט פון 14 מאנדאטען און קענען איבערנעהמען די שטאט-פערוואלטונג אונטער זייער קאנטראל.

כאראקטעריסטיש איז, אז די ליבעראלען זענען אינגאנצען „אבגעווישט געווארען פון דער ערד"; פון די 6 ליבעראלע ראטמענער פון פריהערדיגען שטאט-ראט איז קיין איינער נישט אויסגעקליבען געווארען אין דעם נייעם קאונטי קאונסעל.

אויך די 18 קאמוניסטישע קאנדידאטען זענען אדורכגעפאלען ביי די וואהלען. דאס בעווייזט אנ-איבעריג מאל, אז לאנדאן איז א דורכאויס אומ-הרוכטבארער באדען פאר קאמוניסטישער פראפאגאנדע. דער רוהער קלימאט פון דער דאזיגער מאנ-סטער-שטאט, די אטמאספערע פון רוהע און פאגס (נעפלען) איז א סך גינסטיגער פאר'ן וואוקס פון דער רעאקציע און פאשיזם. לאנדאן דראהט נישט קיין „רויטע", נאר א „שווארצע" געפאהר.

אדורכגעפאלען זענען אויך די צוויי יודישע קאנדידאטען דער פועלי-ציוניסט ראזעטי, וועלכער האט קאנדידירט אויף דער ארבייטער ליסטע אין וואנדסווארט צענטראל, און דער בעקאנטער ציוניסט סעמיועלס.

אינגאנצען קומען אריין אין דעם נייעם קאונטי קאונסעל 12 יודען אלס מיטגלידער פון די צוויי הויפט-פארטייען; 7 פון דער ארבייטער-פארטיי און 5 פון די מוניציפאל-רעפארמער'ס.

דער גרויסער ערפאלג פון די לייבאריסטען ערקלערט זיך דורך א גאנצע רייה אומשטענדען, וואס האבען זיך צוזאמענגעטראפען אין איצטיגען מאמענט און זענען אויסגעפאלען לטובת דער ארביי-טער-פארטיי. דער ציימונגס-מאגנאט לארד ביווער ברוק האט נאך מיט חדשים פריהער פאר'ן אנהויב פון דער וואהל-קאמפאניע אנגעהויבען א „העצע" געגען די ארבייטער-קאאפעראטיוען, בעשולדיגענדיג זיי, אז זיי צאהלען נישט קיין שטייער'ען, בעת דער מינדעסטער לאנדאנער קרעמער טראגט אויף זיך א שווערען עול פון (אלערלייא פאראטקעס און — צאהלט. די דאזיגע בעשולדיגונג האט נאטירליך קיין שום גרונד נישט, ווי אלץ, וואס ביווערברוק און דער צווייטער ציימונגס-לארד ראטהער'מיר, די צוויי דיללען פון דער רעאקציע און די בעזיצער פון א גרויסער צאהל ציימונגען אין ענלאנד, טראכטען אויס אויף זייערע גענגער. דער עפעקט פון דער „העצע" איז אבער געווען: אז די הכנסות פון די קאאפעראטיווען האבען זיך פערגרעסערט (זיי מאכען איצט אן אומזאץ פון איבער 10 מיליאן, 257 טויזענד פונט, ד. ה. אן ערך 287 מיליאן זלאטעס א יאהר), און דער עיקר — זעהר פיל אנהענגער ביווערברוקס האבען איצט געשטימט פאר די לייבאריסטען.

א חוץ דעם האט דער געוועזענער סאציאליסט מאקדאנאלד, דער שעף פון דער איצטיגער קאנסערוואטיווער רעגירונג, „ביי'ם" מיטגעהאלפען צום וואהל-נצחון פון די לייבאריסטען, די רעגירונג האט בעמליך אריינגעטראגען א משונה'דיגען געזעץ-פראיעקט, ארום וועלכען עס פיהרט זיך נאך א פערביטערטער קאמף אין פארלאמענט. לויט דעם דאזיגען פראיעקט זאלען פאר די ארבייטסלאזע אין ענגלאנד איינגעפיהרט ווערען קאנצענטראציע-לאגערען מיט א „מיליטערישער דיסציפלין" און צוואנגס-ארבייט לויט דעם ביישפיל פון דייטשלאנד און בולגאריען, יעדער ארבייטסלאזער, וואס וועט פערלאזען דעם קאנצענטראציע-לאגער, זאל פערלירען דאס רעכט אויף אונטערשטיצונג.

ס'איז זיך לייכט פארצושטעלען, וואס פאר אן איינדרוק אט דער דאזיגער שיער-נישט-היטלעריסטישער געזעץ-פראיעקט האט געמאכט אויף די ארבייטסלאזע און בכלל אויף די פרייהייט-ליבענדע און פאציפיסטיש געשטימטע ענגלענדער. וועלכע קענען ממש ארגאניש נישט פערטראגען דעם בעגריף „דיסציפלין" און דערצו נאך „מיליטערישע דיסציפלין", און אזוי האבען די ארבייטסלאזע מאסען-ווייז זיך געשטעלט אונטער דער פאהן פון די לייבאריסטען, דייענדיג איבערצייגט, אז די סאציאליסטישע שטאט-פערוואלטונג איז דער איינציגער כוח, וואס וועט זיך קענען אנטקעגענשטעלען מיט ערפאלג געגען די פאשיסטישע כוונות פון דער רעגירונג.

ערקלערונג פון צענטראל-קאמיטעט פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע אין פוילען וועגען דעם נייעם אינדוסטריע-געזעץ

דער צענטראל-קאמיטעט פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע אין פוילען האט אויף זיין זיצונג פון ד. 14. מערץ ה. י. בעהאנדעלט דאס נייע אינדוסטריע געזעץ, וואס איז אנגענומען געווארען דורכ'ן סיים און סענאט און האט איין צוזאמענהאנג דערמיט בע-שלאסען צו ערקלערען פאלגענדעס:

דער צענטראל-קאמיטעט שטעלט פעסט, אז דאס נייע אינדוסטריע-געזעץ ענטהאלט אזעלכע גע-פאהרען פאר דער עקאנאמישער עקזיסטענץ פון די יודישע מאסען אין פוילען, צוליב וועלכע דאס געזעץ בעדייט פאר זיי א ווייטערדיגער ריגג אין דער לאנגער קייט פון אויסשטויסונגען און פערדרענגונגען פון די בעשטעהענדע געביטען פון ארבייט און פרנסה. די יודישע מאסען ווערט נישט געגעבען די מעגליכקייט צו פראדוקטיוויזירען זיך, איבערצושיכטען זיך פון די געביטען, וואו עס הערשט איבער-פלוס און דורכדעם א אונבעשרייבליכע נויט — אויף די געביטען, וואו אן אויסגעבילדעט פאך, א קוואליפי-צירטע ארבייט שאפען די מעגליכקייט פון א מעגלי-כער עקזיסטענץ. אין די מלוכה'שע און אין די קאמונאלע אמטען און פאזיציעס איז דער יוד נישטא. אבער אויך אויפ'ן איינציג-פערבליבענעם געביט, וואו מיר זענען דורך דער נויט איינגעפרעסט גע-ווארען און וואו מיר זענען איבערגעלאזט אונזער אייגענער אונמעכטיגקייט, ביי דער גלייכצייטיגער סיסטעמאטישער אונטערשטיצונג פון דער רעגירונג פאר די נישט יודישע עלעמענטען — אויפ'ן געביט פון האנדעל און האנדווערק — ווערען מיר שווער געטראפען דורכ'ן נייעם אינדוסטריע-געזעץ. די שאר-שריפטען פונ'ם געזעץ וועגען קוואליפיקאציעס פאר הענדלער און בעלי-מלאכה, וועגען פערברייטערען קאנצעסיע געביט, וועגען די צוואנגס-ארגאניזאציעס, וואס זענען נישט עלול צו פערבעסערען די לאגע איב'ם אלגעמיינעם מסחר און מלאכה אין לאנד, אויב נישט זי צו פערערגערען — וועלאן אייע בעצונג צו יודען פערוואנדעלט ווערען אין גזירות רעות, אין נייע בעשווערונגען און בעגרענצונגען. די פוילישע רייזישע און דערדריקטע יודישע מאסען זענען דער ריבער פול מיט פראטעסט און פערביטערונג געגען דעם נייעם געזעץ. די דאזיגע געפיהלען פון דער יודישער בעפעלקערונג, דער דאזיגער וועה-געשריי אונזערער, איז געבראכט געווארען צום אויסדרוק אין די ארויסטריטען פון די דעפוטאטען פונ'ם „יודישען קאלא". מיט וועלכע דער צ. ק. סאלידאריזירט זיך פולשטענדיג.

און גלויב די יודישע מאסען פראטעסטירען און זענען פערביטערט צוליב'ן אננעהמען א געזעץ, וואס טרעפט שווער זייערע בלוטיגסטע אינטערעסען, — איז נאך שטארקער זייער פראטעסט און פערביטערונג געגען יענע יודישע ווירטשאפטליכע פיהרער, וועלכע האבען די דאזיגע אינטערעסען זייערע פער-ראטען, געבענדיג פון פאראויס זייער הסכמה צום געזעץ. פון דער האנדלונג פון די יודישע ווירט-שאפטליכע פיהרער ביים אדורכפיהרען דאס אינ-דוסטריע-געזעץ וועט די יודישע עפענטליכקייט מוזען ציהען די געהעריגע קאנקלוזיען, אלענפאלס וועט עס מוזען טון די ציוניסטישע עפענטליכקייט.

דער צ. ק. רופט די יודישע מאסען אין פוילען צום אויסדויער אינ'ם קאמף געגען דעם פערדרענגען זיי פון די ווייניג-פערבליבענע פאזיציעס פון ארבייט און פרנסה און צום פראטעסט געגען די פיהרער, וועלכע שטעלען זיך דער דאזיגער פערדרענגונג נישט אנטגעגען, אדרבה העלפען זי אפילו בקיום צו.

ארטאפעדישער אנשטאלט

ארטעזען, גארסעטען, ארטאפעדישע אפאראטען אלער ארט. לייכטע פלאט-פוס-איינלאגען בענען פיס-שמערצען אלס נאך גיפס-אבדרוק.

Dr. med. Lublcz u. Villy Simonović

פיעטריקאווער 119, טעל. 231-81

די סחורה-באנעס פאר ארבייטס-לאזע אין דייטשלאנד

קאנען פערווענדעט ווערען בלויז אין ארישע געשעפטען

בערלין, (י.ט.א.) לויט א פעראָרדנונג פון דייטשען ווירטשאפטס-מיניסטער קענען די סחורות באנעס, וואס ווערען פערטיילט צווישען ארבייטסלאזע און ארימע לייט, רעאליזירט ווערען בלויז אין ארישע קליידונג- און שיך-געשעפטען.

די באנעס קענען רעאליזירט ווערען אין נישט-ארישע געשעפטען בלויז אין דעם פאל, אויב זיי געהערען צו 60 = פראצענטיגע מלחמה=אינוואלידען.

אזוי ווי אזעלכע אינוואלידען זענען נישט ארבייטספעהיג, זענען אזעלכע יודישע געשעפטען ממילא כמעט נישטא.

Dr.
Wołkowyski
4 ציגעל-גאס 4, טעל. 216-90
נעהמט אן אין הויט- און ווענערישע קראנקהייטען, מענער-שוואכע
אויפנאהם שעה'ן פון 8–1 מיטאג און 5–9 אוונד.

Dr. med.
JULJUSZ KOKOTEK
אינערליכע קראנקהייטען
אינפעקציאנס-קראנקהייטען (טיפוס, דיפטעריט, רויז, בלוט-פערגיפטונג א.א.וו.)
CEGIELNIANA 7, tel. 163-90
נעהמט אן פון 5 ביז 7 אוונד.

1000 מאסען-פערזאמלונגען געגען די רדיפות אויף יודען אין דייטשלאנד

װאַרשע (יט"א) דער פעראייניגטער יודישער הילפס-קאמיטעט פאר די פליטים פון דייטשלאנד מעלדעט: יעדען טאג קומען אן נייע ידיעות פון דייטשלאנד וועגען כסדר'דיגע רדיפות, וואס ווערען אנגעווענדעט לגבי דער יודישער בעפעלקערונג דורך דער היטלעריסטישער פארטיי, אויב די נאציאנאל-סאציאליסטען האבען זיך ביז איצט בעגנוגענט מיט בלויז ענטרעכטען די יודישע בעפעלקערונג אין דייטשלאנד, איז מען איצט צוגעטרעטען צו רעאלי-זירען דעם עקסטרעמען פראגראם פון די גרינ-בערגער היטלעריסטען אנצוווענדען געוואלט-טאטען לגבי דער יודישער בעפעלקערונג. אזוי ארום האט לעצטענס די פרעסע געבראכט א גאנצע רייהע ידיעות וועגען פארמעלע פאגראמען אויף יודען, וואס זענען דורכגעפיהרט געווארען אין, משך פון די לעצטע טעג אין איינצגע דייטשע שטעט. טאג-איין טאג אויס קומען אן קיין אויסלאנד מענשען ביי וועלכע עס איז אויף אנ'אונגעזעצליכען אופן צוגענומען געווארען די ביז'גע'שאפט און וועלכע עס איז קוים געלונגען צו ענטרינען מיט'ן לעבען.

די דאזיגע פליטים דערצעהלען שוידערליכע פרטים וועגען דער נייער פאגראם און טעראר-בוואליע. דאס באט זיך איצט אנגעהויבען אין דעם היטלעריסטישען לאנד, די אלע פאקטען, האבען בער וואוינען די יודישע געזעלשאפטליכע עפענטליכקייט אין דער וועלט צו בעגייען די גרויסע פראטעסט-קאמפאניע געגען די רדיפות און צו דעם צוועק וועט אין משך פון דעם נאהענטסטען פסח אין פיל לענדער פון אייראפא און אמעריקא פארקומען גרויסע פראטעסט-פערזאמלונגען, אויף וועלכע עס וועט פראק-לאמירט ווערען א פערשארפטער באיקאט קעגען דייטשע סחורות און א פערשטארקטע אנטי-היטלעריסטישע פאליטישע אקציע. אויסער דעם וועט אויך אין די דאזיגע לענדער פראקלאמירט ווערען א נייע גרויסע געלד-זאמלונגען, וואס זאל ערמעגליכען א קאנסטרוקטיווע הילף פאר די קרבנות פון היטלעריזם און אויך, דאס רעאליזירען די אנטי-היטלעריסטישע קאמפאניע.

אויך דאס פוילישע יודענטום וועט זיך אין דער דאזיגער גראנדיעזער פראטעסט-בעוועגונג אַק-טיוו בעטייליגען, ווי בעקאנט, האט דער פעראייניג-טער יודישער הילפס-קאמיטעט פאר די פליטים פון דייטשלאנד פראקלאמירט אויף דעם פארשטעהענדען פסח די גרויסע ווערבירונגס-קאמפאניע און געלד-זאמלונגס-אקציע. די דאזיגע זאמלונג ווערט פער-בונדען צוזאמען מיט דער גרויסער פאליטישער פראטעסט-קאמפאניע, וואס זעהט פאר מאסען-פער-זאמלונגען אין אלע שטעט און שטעטלעך.

דער פעראייניגטער קאמיטעט פאר די פליטים פון דייטשלאנד האט שוין פונאנדערגעשיקט ענט-שפרעכענדע צירקולארען צו זיינע אפטיילונגען אין גאנצען לאנד, אז זיי זאלען גלייך צוטרעטען צו אר-גאניזירען די דאזיגע קאמפאניע. אויסערדעם האט זיך דער פעראייניגטער קאמיטעט געווענדעט צו העכער 700 קהלות און זיי אויפגעפאדערט, אז זיי זאלען מיטווירקען, דאס דער פארשטעהענדער פסח זאל זיין געווידמעט דער דאזיגער גרויסער קאמפאניע.

על-הכל ווערען פארגעזעהען העכער 1000 מאסען-פערזאמלונגען געגען די רדיפות אויף יודען אין דייטשלאנד אין גאנצען לאנד. אויף די דאזיגע מיטינגען וועלען ארויסטרעטען פארשטעהער פון אלע יודישע פאליטישע פארטייען און ווירטשאפט-ליכע ארגאניזאציעס, כדי אונטערצושטרייכען דאס סאלידאריטעט-געפיהל פון גאנצען פוילישען ישוב אין קאמף געגען היטלעריזם.

אויסער דעם, וועט אויך אין די וואיעוואד-שאפט-שטעט פארקומען א ריי'אן-צוזאמענפאהר, געווידמעט דער נייער אנטי-היטלעריסטישער קאמפאניע.

אַ שרפה

(2) מחמת אַ דעפעקט אין קוימען איז נעכטען אויסגעבראָכן א שרפה אין דער וואוינונג פון ד״ר ראָזענבערג (אויף פּילסודסקיעגאָ 27).

פייערלעשער האָבן די שרפה באַלד איינגעלאָשן.

מאָרגען קאָנצערט פון אַלעקסאַנדער אונינסקי

דער וועלט-בעריהמטער פענאָמענאַלער פּיאַנאָ-ווירטואָז אַלעקסאַנדער אונינסקי האָט זיך שוין פאַרשאַפט אַ גרויסן רוהם אַלס וועלט-בעריהמטער פּיאַניסט. און ווי עס איז אויך באַוואוסט איז ער באַשאַנקען געוואָרן מיט דער ערשטער אויסצייכנונג פון מלוכה-פּרעזידענט. ער טרעט אויס מאָרגן דאָנערשטאָג אין פילהאַרמאָ-

ניע איינאיינציג מאָל אין היי-יעהריגן סעזאָן און וועט אויספיהרען אַ זעהר רייכען פּראָגראַם, וועלכע בעשטעהען פון די שאַפונגען פון מאָצאַרט, בראַהמס, שאָפּען, פּראָקאָפיעוו, סטראַווינסקי א. אַ.

פון דער לאָדזער בערזע

באַנק פּאָלסקי – – – –	79.00
3 פּראָצענטיגע בוראָוולאַנע –	42.50
4 " דאָלאַרובקא –	52.50
7 " סטאַביליזאַציע (אמ.)	57.75
8 " וואַרשאַווער מאַגר-בריף	52.75
8 " לאָדזער " "	47.50
ענגלישער פונט – – –	27.10
דאָלאַר – אָפיצ. 5.31.50 נישט אָפיצ. –	5.27
גאָלד-דאָלאַר – – – –	8.98
גאָלד-רובל – – – –	4.68
דייטשער מארק – – –	2.10

ראַדיאָ-פּראָגראַם

מיטוואָך, דעם 21-טען מערץ 1934

7 צייט-סיגנאַל. 7,05 גימנאַסטיק, 7,25 גראַמאָפאָן, ידיעות, 7,40 גראַמאָפאָן, 7,55 הויז-ווירטשאַפט, 11,40 פּרעסע, ידיעות, 11,57 צייט-סיגנאַל, 12,05 קאָנצערט, 12,33 מוזיק, 12,55 ידיעות, 3,25 עקספּאָרט, קאָמוניקאַט, 3,40 פּאַר-טעפּיאַן-קאָנצערט, 4,10 אוידיציע פאַר קינדער, 4,40 גראַמאָפאָן, 4,55 דזשעז-מוזיק, 5,30 רע-פּערטואַר פון די טעאַטערן, קאָמוניקאַט פון לאָדז, 6 רעפּעראַט, 6,20 רעפּאָרטאַזש, 6,40 מוזיק, 7,05 פּערשידענעס, 7,25 פעליעטאָן, 7,40 ספּאָרט ידיעות, 802 פינלענדישע מוזיק, 9 רעפעראַט, 9,15 קאָנצערט, 10 גראַמאָפאָן, 10,30 טאַנץ-מוזיק, 11 ידיעות, קאָמוניקאַטן, 1105 טאַנץ-מוזיק.

פון אויסלאַנד

5,25 מאָסקווא – אָפּערע „באָריס גאָדונאָוו״ 7,30 בודאַפּעשט – אָפּערעטקע, 8,05 ווין – סימפ. קאָנצערט, 9,15 דאַווענטרי — סימפ. קאָנ-צערט.

מעלדונג

ארבייטער-כאָר

ביי דער געז. „פריינט פון ארב. פּאַלעסטינע״ איז געבילדעט געוואָרן א כאָר אונטער דער לייטונג פון דיריגענט – קאָמפּאָזיטאָר הערך רזבין, קאַנדידאַטן קענען זיך איינשרייבן יעדן זונטאָג און מיטוואָך פון 9 ביז 10 אין אָוונט און שבת פון 11 ביז 12 פאַרמיטאָג אין דער צייטווייליגער קאַנצעלאַריע שרודמיעסקאַ 7 3-טער שטאָק פראָנט. (באָראָכאָוו-שול).

קלאַנג-קינאָ **CAPITOL** זאַוואַדזקאַ 16

היינט פּרעזענטירען מיר **די וואַהזינגע נאַכט** אין דער הויפּטראָלע: LORETTE YOUNG

די גרויסע דראַמע פון FOX

היינט פּרעזענטירען מיר אין **Zoo**

אויסערן פּראָגראַם: קלאַנג-צוגאָבע פון פּאַראַמאָונט און כראָניק פון P.A.T.

אַ ווילע אויף אַ פּענסיאָנאַט

אין גלאָוונע – נאָוואָ-אָטוואָצק פון 18 צימערן, 2 מאָרגעם איינגעצוימטער וואַלד. פּערגלאָזטע וועראַנדעס מיט ספּעציעלען שפּייז-זאַל צו פערמ׳טע. די ווילע אייגענט זיך אויך אויף אַ ווינטער-פּענסיאָנאַט. צו ערפאַהרען טעל. 107-87 פון 1—11 פאַרמיטאָג.

די ערשטע לאָדזער יודישע ראַהמען און לייסטען-פאַבריק

י. צווייליך, לאָדז,

נאַרוטאָוויטשאַ 11 - 11

בעזיצט אויף לאַגער אַ גרויסען אויסוואַהל פון די שענסטע גאַרדינען-קאַסטענס, סטיל- און אָוואַהל-ראַהמען צו די ביליגסטע פּרייזען!

רעעלע בעהאַנדלונג! —:— געדענקט די אַדרעס!

קאָנקורענץ!

צוליב קריזיס זענען די פּרייזען געוואָרען בעדייטענד פערקלענערט אין מיין פריזיער-אַנשטאַלט פאַר דאַמען און הערען

מ. קאָפקאַ, לאָדז

פּאָלודניאָוואַ 12 (רוג פּילסודסקיעגאָ) טעל. 149-40

מענער-סאַלאָן:		דאַמען-סאַלאָן:	
ראַזירען מיט קאָלאָנסקע	15 גר.	שערען	40 גר.
שערען	30 גר.	שערען שילערינס	25 גר.
שערען און ראַזירען	40 גר.	אָנדולאַציע	80 גר.
שערען אַ יונגעל	20 גר.	אָנדולאַציע מיט שערען	1 זל.
קאָפּ-וואַשען	20 גר.	וואַסער-אָנדולאַציע	
מאַסאַזש	20 גר.	מיט קאָפּ-וואַשען	1.50 זל.
אַ חוץ פּרייטאָג און שבת		מאַניקור 30 גר. שבת	40 גר.

בעמערקונג: פרייטאָג, שבת און יום-טוב זענען די פּרייזען פון ראַזירען 20 גר. שערען 40 גר. און דאַמען-סאַלאָן זענען די פּרייזען פרייטאָג, שבת און יום-טוב אַ ביסעל געהעכערט.

דער דאַמען- און הערען-סאַלאָן ווערט געפיהרט דורך די בעסטע פאַכמענישע קרעפטען.

ערשטקלאַסיגע בעדינונג ביטע קומט און איבערציגט אייך!

אויפפאָדערונג!

איך פאָדער אויף דעם ה׳ צ. מיר צו בעזאָרגען די פאַר זל. פאַר די צייטונגען וואָס מיר קומט ביי איהם, אין געגענפאַל וועל איך איהם פערעפענטליכען אין דער פרעסע.

צייטונגס-פערקויפער

ווינער, פּיעטריקאָווער 10.

קאָמוניקאַט.

צוליב דעם, וואָס דעם 15 מערץ ד. י. איז צוליב׳ן נישט ערשיינען די בעניגענדע צאָהל מיטגלידער, די אַלגעמיינע פערזאַמלונג פון צענטראַלען הויזבעזיצער-פעראיין אין לאָדז נישט פאָרגעקומען דעם ערשטען טערמין און וועט פאָרקומען לויט׳ן § 46 פון פעראיינס-סטאַטוט דעם צווייטען טערמין, וואָס וועט מיטגעטיילט ווערען דורך דער פערוואַלטונג איהרע מיטגלידער.

Dr.

S. Kantor

ספּעציאַליסט פאַר סיפיליס, טריפּער און הויט-קראַנקהייטען, בעהאַנדלונג פון מענער-שוואַכע

וואוינט יעצט

Piotrkowska 90, tel. 129-45

נעמט אָן פון 2–8 נאָכמ. און פון 4–9 אוו., זונטאָג און יום-טוב פון 2–8 נאָכמ.

Dr. med. Niewiażski

ספּעציאַליסט פאַר סיפיליס, טריפּער און הויט-קראַנקהייטען, בעהאַנדלונג פון מענער-שוואַכע

אַנדזשעיאַ 5 טעל. 159-40

נעהמט אָן פון 8—11 און פון 5—9 אָוו. זונטאָג און יום-טוב פון 9 – 1 פאַרמיטאָג. בעזונדערער וואַרטע-זאַל פאַר פרויען

DR. MED. **M. RUNDSZTAJN**

ספּעציאַל-אַרצט פאַר אַקושעריע און פרויען-קראַנקהייטען

POMORSKA 7, tel. 127-84.

נעמט אָן פון 4 ביז 7 אָוונד.

Dr. L. Suchowczycki

כירורג

נעהמט אָן פּריוואַט

זגערזשער 1 (אַנטגעגען אַלטער מאַרק 15)

טעל. 123-47. נעהמט אָן פון 6–8 אָוו.

ליגעשניצע-פּרייזען.

LECZNICA

chorób

uszu, nosa i gardła

מיט שטענדיגע בעטען

עס אָרדינירען די דאָקטוירים:

Dr. IMICH, Dr. WOŁYŃSKI

PIOTRKOWSKA 55

fr. I p., tel. 174-74.

לעטשניצע „OMEGA“

פון דאָקט. ידים-ספּעציאַליסטען

גלובנאַ 9, טעל. 142-42

ס׳ווערט אָנגענומען אויפ׳ן אָרט, וויזיטען אין דער שטאָט. נאַכט-הילף. ערצטליכע אַנאַליזען. קוואַרץ-לאָמפּ. רענטגען, דיאַטערמיע.

בעראַטונג 3 זל.

Lekarz-Dentysta

E. Cypin-Krenicka

Przejazd 36, lewa of., I p.

Godz. przyjęć 4–8 wiecz.

Dr. med.

Ignacy Grynberg

ספּעצ. פאַר אינערליכע קראַנקהייטען

צעגעלניאַנאַ 17, טעל. 174-15

נעמט אָן פון 6 ביז 7 אָוונט.

Dr. med. **D. WAJSKOPF**

אינערליכע קראַנקהייטען

ספּעציאַליסט פון מאָגען, דאַרם און לעבער, רענטגען

האָט זיך איבערגעצויגען אויף פּיעטריקאָווער 101, טעל. 114-82

עמפּפאַנגט פון 4—7 אָוונד.

קליינע אַנאָנסען

1 זלאָטי אַן אַנאָנס ביז 15 ווערטער 1 זלאָטי

פרויען און מענער ווערען געזוכט צו פערקויפען אויף ראַטעס אַ קאָלאָניאַל אַרטיקעל פון ערשטען געברויך. בעקוועמע פעדינגונגען. „Altin“, פּיעטריקאָווער 66, לינקע אָפיציע, 2. איינגאַנג

Bufet do wydzierżawienia przy żydowskim Stowarzyszeniu z klubem towarzyskiem gier. — Oferty składać pod „W. Ł.“ 1102

פרייע פּאָסטענס

אַ קוואַליפיצירטער דאַמען-מאַגאַזין-שטיק-אַרבייטער, ווי אויך מיטגייהערס קענען זיך מעלדען ביי פישער, פּאָלודניאָווע 16. 1155

אַנ׳אויבערמאַשינער ווערט געברויכט צו ערשטער סאָרט דאַמען-מאַגאַזין ביי ח. וואָידיסלאַווסקי, טראַוגוטאַ 4. 1162

עס ווערען געזוכט פון זאָפאָרט קוואַליפיצירטע טרעסערס אויף פּראָלאַנט-אַרבייט, ווי אויך שניידער-געזעלען. מעלדען זיך: „Wygoda“, נאַרוטאָוויטשאַ 13

אַנ׳ערשטקלאַסיגער אונטערמאַשינער קען זיך מעלדען ביי ה. ציגעלפאַרב, וואָלטשאַנסקאַ 42. 1153

עס ווערט געזוכט אַ יונגעל ביי וואַטסקי, פּאָלנאָצנאַ 5. 1151

ראַקאַלען

אַ צימער מיט אַ בעזונדערען איינגאַנג פאַרטער געגענד נאַוואָמיעסקאַ איז בעקומען, צו ערפאַהרען ביי ניימאַן פּלאַץ וואָלנאָשטשי 8. 1150

צו פערדינגען אַ גרויס האַנדעלס-לאָקאַל אין הויף גלובנאַ 67. צו ערפאַהרען ביי טשעשניעווסקי, גלובנאַ 69.

פערשידענעס

ס׳איז פערלוירען געוואָרען אויף פּיעטריקאָווער גאַס אַ פּאָרטפעל מיט אַ וויטשאַנג אויפ׳ן נאָמען פון הענעך בנימין ראָזענבערג פון טורעק, ווי אויך אַ דאָלאַרובקע. עס איז ערקלערט געוואָרען פאַר אונגילטיג. אָבצוגעבען אין אַדמ. פון „נייעם פאָלקסבלאַט“.

איך האָב פערלוירען אַ קוויט אויף אַ וועקסעל פון 50 זל. פון באַנק קופּיעצקאַ-קרעדיטאָווי, פּיעטריקאָווער 29, מענדעל בזשיסקי. 1148

Zagubiony został kwit kaucyjny na Zł. 50.— Elektrowni Łódzkiej na imię Kalman Kinrus Łódź, Piłsudskiego 9. 1154

זיכערע הילף און אַ רפואה!

אהן אָפּעראַציע, אהן אַ מעסער און אהן בלוט-פערגיסונג פאַר קראַנקע אויף ברוכען, ביי מענער, פרויען און קינדער, אַלערהאַנט קאַליקעס פון גוף. הויקערס אהן פיס און הענד.

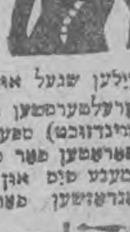

ברוכליידענדע פערלאָזט נישט די קראַנקהייט, ווייל דער ווינקעל-ברוך קען גרויס ווערן ווי אַ מענטשן-קאָפּ, און עס פאַלט אַריין אין דעם פיס איז דער קראַנקער אין אַ גרויסער סכנה, דורך פערדרייען די קישקעס ווערט ער בראַנדיג און שטאַרבט. ספּעציעלע גומענע אָרטאָפּעדישע הייל-באַנדאַזשען פון מיין אָרטאָפּעדישע הייל-אַנשטאַלט היילען שנעל און בעזונדער; זיכער דעם שהערסטען און פערעלטערטסטען ברוך, אויך פאַר הויקערס, לייזונגען (ביינ-שווינדזוכט) ספּעציעלע אָרטאָפּעדישע הייל-גאָרסעטען און אַפּאַראַטען פאַר פערקרומטע פיס און פלאַך-פיס, קינסטליכע גומענע פיס און הענד, ווי אויך ספּעציעלע אָרטאָפּעדישע באַנדאַזשען פאַר צוריקגעקומענע ברוכען נאָך אָפּעראַציע.

ווייט דעם 1-טען אָקטאָבער 1933 ווערען אַלע קראַנקע אין מיין אָרטאָפּעדישע הייל-אַנשטאַלט נור פון מיר פּערזענליך בעהאַנדעלט / 30-יעהריגע פּראַקטיק און פולע גאַראַנטיע! ערמעסיגטע פּרייזען! עמפּפאַנגט טעגליך פון 9 פריה ביז 7 אָוו.

אַכטונג!

איינציגע אָרטאָפּעדישע הייל-אַנשטאַלט

Specialist Dyr. J. RAPAPORT, Ortoped

פון לעמבערג

Łódź, Wólczańska 10, tel. 221-77, front, parter.

מיר נעהמען אָן פערזיכערטע פון דער קראַנקען-קאַסע. ערמעסיגטע פּרייזען!

דאַנקזאָגונג.

זייט אַ סך יאָהרען האָב איך געליטען אויף אַ ברוך, און קיין שום ברוך-באַנד איז נישט אויסשטאַנד געווען די אויסצוהאַלטען און מיר צו לינדערן מיינע שמערצען און בין געווען פערצווייפעלט. היינט אַ דאַנק דעם גרויסען ספּעציאַליסט ה׳ דיר. י. ראַפּאַפּאָרט אָרטאָפּעד אין לאָדז, וואָלטשאַנסקאַ 10, פראָנט, פּאַרטער, איז מיר דער ברוך נישט בלויז געוואָרען איינגעהאַלטען, נאָר אינגאַנצען אויסקורירט, פאַר וועלכעס איך דריק אויס מיין הערצליכסטען דאַנק.

(9)

(–) ל. סאַלאָמאָנאָוויטש, לאָדז, זשידאָווסקאַ 29.

אַנאָנסען-פּרייז פאַר אַ מילימעטער-שורה

פאַר׳ן טעקסט—8 גר. פרייטאָג און ערב-יו״ט—24 גר. אין דער זייט-שפּאַלטען
אין טעקסט—40 . . . . . . 60— 4
נאָך׳ן טעקסט—12 . . . . . . 18— . . . .
אויסער דער שטאָט 50 פּראָצ. טייערער, אויפלאַגע 100 פּראָצ. טייערער. מעלדונגען — 10 גר. אַ וואָרט

נעקראָלאָגען—20 גר. אַ מ/מ (אין דער זייט שפּאַלטען) קליינע אַנאָנסען ביז 15 ווערטער 1 זל. יעדעס הינצוגעקומענע וואָרט — 10 גר.

אַבאָנעמענטס-פּרייז: אין לאָדז — 4 זלאָטעס אַ חודש מיט צושטעלען אַ היים. אויף דער פּראָווינץ — 5 זל. א חודש, אין אויסלאַנד 7 זל. אמעריקע—1 דאָל.

מערהלערן, וועלכע ענדערן נישט פּרינציפּיעל דעם אינהאַלט פון דער אַנאָנס בערעכטיגען נישט צום איבערדרוקען די אַנאָנס אָדער צוריקצוצאָהלען פאַר דעם אַנאָנס

פאַר׳ן אינהאַלט און טעקסט פון די אַנאָנסען איז די רעדאַקציע נישט פעראַנטוואָרטליך. די אַדמיניסטראַציע איז אָפען פרייטאָג און פייגאַנס.

Za wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg

Czcionkami i druk. rotac. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.

Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman